

CHÂNGVAWN: “A tîrin Pathianin lei leh vânte a siam a” (*Genesis 1:1, NIV*).

Chhiar Tûr: *Genesis 1:1-25; Thlahtubulte leh Zâwlneite*, pp. 23-25.

Zirlai Tum: Thilsiam zawng zawngah hian “Pathian chu hmangaihna a ni” tih hi a inziak vek.

Hmun thim êm êmah in awm tawh ngai em? Êng awm miah lohna hmunah te? Pathianin khawvêl a siam tîrh khân chutiang chiah chuan a awm a.

Khawvêl thim leh tui hnâwng dup mai chu Pathian chuan a han thlîr a. Khawvêl awmdan tur a lo ruahman ang taka siam hun a lo ni a. Tichuan Pathian chuan, “Êng lo awm rawh se,” a han ti a. Tichuan êng chu a lo awm ta mai a. Pathian chuan êng leh thim chu a then hrang a. Êng chu ‘Chhûn’ a vuah a, thim chu ‘Zân’ a vuah ve thung a. Chu chu Thilsiam ni hmasaber chu a ni.

Pathian chu a han hawikual vêl a. Engkim mai chu tui chuan a chim vêl vek tih a hmu a. Thu a han sawi a, tui leh tui kârah chuan vâh boruak zâu tak a insiam ta reng mai. Chu chu ni hnihna a ni a.

Pathian chuan tuipei khawvêl chîmtu chu a thlîr a. “Vân hnuai tuite chu hmun khatah lo tling khâwm sela, khawmual lo lang rawh se,” a han ti leh a. A sawi rual chuan a sawi ang chuan a lo awm zêl a. Pathian chuan tui tling khâwm chu “Tuifinriat” a vuah a, lei châr chu

“khawmual” a vuah baw k a. Pathian chuan khawmual leh tuipuite chu a en a, a ɥa hlê tih A hmu a.

Pathian chuan, “Lei chung chu hnim hring te, thlai te leh thingkûngte in lo khat rawh se. Hnim hring leh thlaite chuan anmahni chi awmdan ang zêlin chi chhuah sela. Thingkûngte pawhin anmahni chi awmdan ang zêlin rah chhuah rawh se,” a ti a. Pathian chuan hnim hring dup te, thlaite leh thingkûngte chu a thlîr a, an ɥa hlê tih a hmu a. Chu chu Thilsiam ni thumna a ni.

Pathian chuan vânlam a han hawi leh a. “Chhûn leh zân thliar hrang turin vânahte khian êng lo awm rawh se. Chung chuan lei hi an ên a nga, hun bî te, nî te leh kum te an thliar hrang ang,” a ti leh a. Pathian chuan êng ropui tak tak pahnih a siam a. Nî chu a êng zâwk a, chhûna êng turin a ruat a. Thla êng, êng dul deuh zâwk chu zâna êng turin a ruat ve thung a. Arsîte pawh khi a siam vek an ni a. Nî te, thlâ te leh arsîte Pathianin a han thlîr chuan an ɥa a ti hlawm hle a. Chu chu Thil siam ni lîna a ni.

Pathian chuan, “Tuipuite leh luite chu thil nungin lo khat se la. Vân boruakah te hian savate thlâwkin, an hram mawi tak te chuan boruak hi luah khat rawh se,” a ti a. Tuia chêng rannungte chu Pathian chuan a han thlîr a. Vâna sava thlâwkte pawh chu a thlîr baw k a. Pathian chuan mal a sawm a, “Chî te thlahin lo pung rawh u. Tuipui te, lui te leh vân te luah khat rawh u,” tiin. Chu chu Thilsiam ni ngana chu a ni.

Pathian chuan, “Lei chuan thil nun chi hrang hrang – Ransa te, bawkvâka kal chî thil nung te, leh ramsa te, chhuah rawh se,” a ti a. Pathian chuan a han thlîr a, an ɥa a ti hlê a. Tichuan Pathian chuan, “Keimahni ang takin mihring siam ila. Tuipuia sangha te, boruaka a lêng vêl sava te, ransa te, bawkvaka kal chi rannung te, leh thilnung chi tinreng chungah ro rêl rawh se,” a ti a.

Pathian chuan mipa leh hmeichhia a siam a, mal a sawm a, “Chi thlahin lo pung rawh u. Lei hi luahkhat ula, an chungah ro in rêl dawn nia. Lei chungah chi chhuah thlai leh rah chhuah chi thing zawng zawng te hi in chaw a tan ka pê a che u. Hnim hring zawng zawng te hi thilnung tinreng tan chawah ka pê e,” a ti a. A thilsiam zawng zawngte chu Pathian chuan a han thlîr a, an ɥa hlawm hle mai. Chu chu Thilsiam ni rukna chu a ni.

Khawvêl hi Pathianin ni ruk chhûngin a siam a. Mawi taka a chei hnu chuan Adama leh Evi hnênah an enkawl atan a pê a. Pathian chuan vawii ni thleng hian thil hlu tak tak min pêk a la chak reng. Thilsiam mawi tak tak kan hmuh chângte hian Pathian hnênah thilthlâwnpêk hlu tak min pek avâng hian lâwmthu hrilh nachang hre ɥeuh vang u.

TIHTÛRTE

Sabbath

- A remchân chuan in chhûngte nen lêng chhuakin, Pathian thilsiamte han thlîr teh u. Thingkûng chi engzat nge in hmuh theih? Hawrap an duh ber in chhûngte kha han thlantîr ɥeuh teh u. Zawhtur: Pathian thilsiam chutiang hawrapah inɥan han zâwt teh ule.
- Pathian thilsiam mawi tak tak leilung a awmte avângin lâwmthu sawi rawh u.

Sunday

- *Genesis 1:1-5* hi chhûng inkhâwm laiin chhiar in sawi ho teh u. Eng chi engzat nge in inah khan in hmuh theih?
- In chênna hmun aɥang khan engtikah nge nî a chhuah a, a tlâk baw k thin?
- Room thim tak chhûngah minute rei lo te chhûng han ɥu teh u. Engtin nge in awm le? Pathianin êng leh thim min pêk avângin lâwmthu sawi teh u.

Thawhtannî

- Vawii chhûng inkhâwm laiin *Genesis 1:6-8* hi chhiar in sawi ho teh u. Bible thawnthuah tui awmna pathum ngaihtuah ula, in chhûngte hrilh ve rawh u.

- In hmaiphihna chawhtawlhah khan tui han dah khat teh u. In theih ang a tam in kut khan han suak ula, engzat chiah nge in hûm theih le? Nî tin tui no 6-8 kan in ziah tur a ni tih hre reng ula, in ziah ang che u. Tun aţang khan in nghâl ang che u.
- Tui awm dân chi hrang pathumin a kêr âwl han dah khat teh u: 1. V _ R; 2. T _ I 3. T _ I H _ . Mizorama dîl lian ber enge ni?
- Vân khi han thlîr teh u. Chhûm te, sava te leh thlawhna in hmuh theih lem ziaak ula, Pathianin vân boruak zau tak min pêk avângin lâwmthu sawi rawh u.

Thàwhlehnî

- Vawiin chhûng inkhâwmna atan *Genesis 1:9-13* hi chhiar in sawi ho teh u.
- Thlai chi engzat nge i hmuh theih le? Paper-ah tuam ula, in Sabbath school-ah in keng dâwn nia.
- Hnah kha dawhkânah han dah teh u. Paperin tuam ula, rawng khan chei hnan rawh u. Eng thil nge lo thleng?
- In chhûngte kha eng thlai nge an duh ber tih hriat tumin zâwt teh u. In thil hmuh chhuahte chu hrilh ula, Pathian thlai  a tak tak min petu chungah lâwmthu sawi rawh u.

Nîlâinî

- *Genesis 1:14-19* hi vawiin chhûng inkhâwm chu han chhiarin sawi ho teh u. Ni hêltu arsi (planet) leh arsi dangte danglamna hriat han tum teh u?
- Ni hêltu arsi kan awmna chawpa siamtu hming kha han sawi teh u. Chu ni hêltu lemho chu ziaak ula, hruiin a hran  euhin hlîng rawh. Hruiho chu kawrkhaina hanger-ah khai ula, in hmuh fo theihna hmunah in dah dâwn nia
- Thuthlung Hlui leh Thuthlung Thara arsi chanchin awmna thawnthu sawi ula, Pathianin nî , thla leh arsi min pêk avângin lâwmthu sawi ula.

Nîngânî

- In chhûngte nen *Genesis 1:20-23* hi chhiar in sawi ho teh u.
- Sangha lem lian tak han ziaak teh u. Tu nge sangha lian takin a dawlh kha?
- Chawngzawng emaw pârva emaw ei atan buh kem emaw chhang them emaw theh ula, engzat nge a lo kal in hmuh theih le?
- Pâwnah va chhuakin va dîng teh u. Sava hrâm rî in hre thei em? Savate chuan an hram rîin Pathian an chawimawi a. ‘Zînga Savâten Pathian an faka’ (No. 66) tih hlâ kha sâ ula, Pathianin sava leh sanghâte min pek avângin lâwmthu in sawi dâwn nia.

Zîngah savâten Pathian an fak a,

Pangpârin a ropuzia a entîr fo;

A thîlsiam zawngin Amah an châwimâwi,

Mîhrîng chauh lo chu, zîrtîr an ngai lo.

Lei leh vân mi nung kan tel vê ang,

Anni âiin a ngâihna kan hria;

Khawvêl zawng pawhin sa rual se la,

Amah fâkna hi an sa sêng lo vang.

Nîlêngin i thàtna kan hmù fo  hîn,

Chhûn leh zân, thlâsik leh fûr te a awm  hîn;

Húr a thar angin lâwmna kan lo chang,

Kumkhuân vântirhkoh nêk kan zâi ang.

Hriatna leh finna, thîltihtheihnain,

Mi nung zawng zawngin Amah lo fak ruâlin;

Kan tân a tih zawng kan sawi zo thei lo,

Kumkhuân a khawngaih kan hrîl sêng lo.

Zirtâwpnî

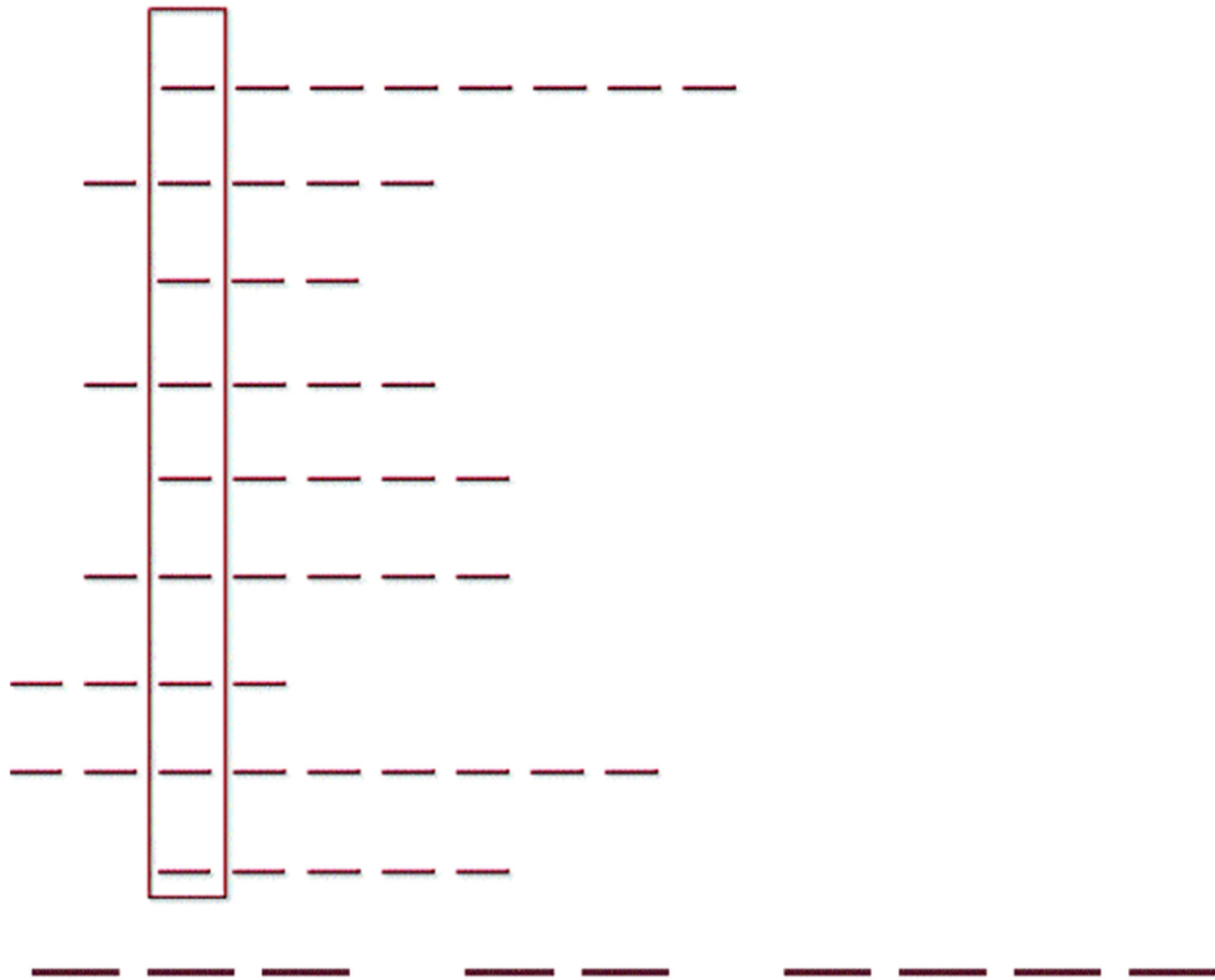
- Zanin chhông inkhâwm chu *Genesis* bung 1-na han chhiar ho teh u. In chhôngte chu lehkha hlawmin vawm ula, chutia i vawm pah chuan Pathian thilsiam nî sawi zêl ula, chu mi nîah a thilsiamte chu i sawitîr ve zêl bawk dâwn nia.
- Hlumin mihring lem siam han tum teh u. Hmun khawi emawah in dah ro dâwn nia.
- Pathianin in chhôngkua a siam che u avâng leh a khawngaihna thilpêk chi hrang hrang min pek avângin lâwmthu sawi rawh u.

Puzzle—1-na

KHAWVÊL THAR

Kâwhhmùhna: Pathianin eng thilte nge A siam in zirlaiah khân ennawn leh thuak thuak la. Chhông Pathian thil siamte chuan enge min zirtîr tih hriat nân a hnuaia zawhna hi chhôngin a zâwna bâwm siamah hian in ziak nghâl zêl dâwn nia. In chhông zawh vekah box chhônga hawrawp awmte chu chhuk zâwna chhiarin, la khâwm ula, a hnuaiah hian in ziak dâwn nia.

1. Ní 3-nîa thil siam, (hawrawp 8) *hnim hring* (GREENERY)
2. Ní 6-nîa thil siam, (hawrawp 5) *hmeichhia* (WOMAN)
3. Ní 1-nîa thil siam, (hawrawp 3) *chhûn* (DAY)
4. Ní 5-nîa thil siam, (hawrawp 5) *savâte* (BIRDS)
5. Ní 4-nîa thil siam, (hawrawp 5) *arsîte* (STARS)
6. Ní 3-nîa thil siam, (hawrawp 6) *thlâte* (PLANTS)
7. Ní 4-nîa thil siam, (hawrawp 4) *thlâ* (MOON)
8. Ní 6-nîa thil siam, (hawrawp 9) *ran vulhte* (LIVESTOCK)
9. Ní 2-nîa thil siam, (hawrawp 5) *lei/khawvêl* (EARTH)

CHÂNGVAWN: “Pathianin amâ anpuuin mihring a siam a, Pathian anpui ngeiin a ni a siam ni; mipaah leh hmeichhiaah a siam a ni,” (*Genesis 1:27, NIV*).

Chhiar Tûr: Genesis 1:26-2:23; *Thlahtubulte leh Zâwlneite*, pp. 25-27.

Zirlai Tum: Pathian chuan A hmangaih thilthlâwnpêktein min hual vêl vek.

In mi ngaih pawimawh zâwng takin a rawn tlawh dâwn che ua in thil tih thin zawng zawng kha han ngaihtuah chhuak teh u. In duh ang thlapin thil a awm tih engtin nge in finfiah thin? Pathianin khawvêl a siam khan, mi pawimawh tak tak—Adama leh Evi, an fâte leh, nangma tana a siam a ni a. An in an luah theih nan ni ruk chhông chei a ni a. Chumi chungchang chu i han chhiar teh ang u.

Ńi leh thlâte chu Pathian chuan a siam zo tawh a. Thlai te, sangha te, sava te, leh ransa te pawh chu a siam tawh bawk a. A thilsiam engkim mai chu a han thlîr vêl a, an tha vêl vek mai a ni. Mahse a thilsiam chu a la siam peih fel thlap lo.

Mihring siam hun a lo thleng ve ta.

Mihring siam chu thilnung te leh thlai te siam nen chuan a dân a dang deuh va. Mihring chu Pathian anpuia siam tur an ni. Anni chu ransate chung a rorêltû tur an ni lehngâl.

Tichuan Pathian chuan leia vaivutin mihring a siam ta a. Mihring a siam tur kut zungtang leh a ke tang te, a mit te, a beng te, leh a ka te chu uluk takin a han duang a. A duh ang taka mihring ruangam a siam hnu chuan, a kûn hniam a, mihring hnârah chuan a zuk thâwkkhum a. Mihring chu a lo thaw tan ta! A mit chu lo mengin, a rawn thu chhuak a, a hawi kual vêl a.

A mihring siam hmasaber chu Pathian chuan a lo nuih var var a, a hmingah ‘Adama’ a vuah a. Chumi ni chuan tih tur a tam hle mai. Ransa zawng zawngte chu a enkawl tur a nih thu Pathian chuan Adama chu a hrilh a. An hming vuah chu a hna hmasaber tur a ni. Zawngte rual in hram khum chêlchûl paha thinkunga ban kual vêl zai zai a hmuh chuan Adama nuih chu a zat ve ngei a rinawm. Sai nawn seipui leh beng hlai hliap hluap te a hmuh chuan a then sawkin a rinawm bawk. Chutah savawm note chum buang thâng mai a hmuh chuan thutchilh meuhvin a zuk chûl a rinawm hle bawk a ni.

Adama chuan ransate hming a phuah zawh vek hnu chuan thil ngaihtuah eng emaw tak a neih a rinawm. Ransa zawng zawngte chuan kawppui an nei theuh va. Anmahni kawm hlimtu tur anpui an nei vek. An inbiain thil an intihsak tawn thei a. Mahse Adama chuan kawm tur a nei ve rih lo.

Pathian chuan, “Adama chu amah chauhva a awm a tha love. A kawppui tur ka siamsak teh ang,” a ti a. Hemi tum hi chuan lei vaivutin mihring dang a siam tawh lova. Pathian chuan Adama chu tui takin a muthiltir a. Adama nakruh pakhat a la a, hmeichhia a siam ta a.

Adama a lo thanharh chuan hmeichhia chu a hnênah arawn hruai a. Adama chu a lawm hle mai. “Ka ruh leh tisa atanga siam a ni a. Mipa atanga lakchhuah a nih avângin ‘Hmeichhia’ tiha koh tur a ni ang,” a ti a. Tichuan hmeichhe hmasaber chu Adama chuan a hming atan Evi a vuah a.

An tâna a siam huan, an chênna in tur chu Pathian chuan a fan kualpui a. Adaman Evi ransate kawh hmuh a, an hmingte a han hrilh vel lai chu Pathian chuan a thlir reng a, a hlim hle mai.

Ni tlak dawnah chuan Pathian chuan a thilsiam zawng zawng chu a en a. Thlai te, thingkung te, sangha te, ransa te, leh Adama leh Evi-te chu a thlir a. Chumi ni chu a hlimawm ngei mai! Pathian chuan, “A tha takzet e,” a ti a.

TIHTÛRTE

Sabbath

- Pathianin niruk niah mihring leh ransate a siam a. A remchan chuan In chhungte nen leng chhuak ula, ransa engzat nge in hmuh theih han chhiar teh u. In chhungte kha an ransa duh zawng zawt theuh baw rawh.
- “Thil Engmawi Duhawm Zawng Zawng” (No. 59) tih hla sa ula, wawiina Pathian thilsiam in hmu in hlim avângin lawmthu sawi rawh u.
- *Genesis 1:26-31* hi chhung inkhawm laiin han chhiar in sawi ho teh u. Pathian anpui a siam tih hi engnge a awmzia? ‘Pathian anpui a siam ka ni’ tih darthlang a en chungin han sawi teh u. Dârlhalang hmang khan in lem ziah han tum teh ule.
- In chhangvawn kha han ennawn teh u. In chhungte hriat atan hrilhfiah dan han ngaihtuah ula, chuan in zirtir ve dawn nia.
- Wawinah in mi hmuhte bulah Pathian hmangaihna in tih lan theih nan chakna dil rawh u.

Thawhtannî

- *Genesis 2:4-7* hi chhung inkhawm laiin han chhiar in sawi ho teh u. Pathianin khawvela siam lai khan, eng thil nge mak deuh kha? (chhang 5-na en ula)
- Ballon la teh u, tha tak a puar turin wawi engzat nge ham nawn ngai?
- A theih chuan tui dah na bur kha pawnah han dah teh u. A tlak mai loh nan a sir velah kam rawh. Ruah a lo sur hunah tui engzat nge lut in teh dawn nia.
- Tunkar chhungah boruak awmdan chhinchhiah rawh u.
- In chhangvawn kha ennawn ula, chuan boruak chi hrang hrang min petu Pathian hnênah lawmthu in sawi dawn nia.

Thawhlehnî

- In chhungte nen *Genesis 2:8-17* hi chhiarin sawi ho teh u. Engtin nge Eden Huan kha tui an pek ve thin kha? Khawiah nge lui hnai ber a awm?
- Bawmte tak teah khan lei han dah rawh. Hnah emaw thil to te tak te te la khawmin Eden Huan lemte siam ula, thlaiho chu in chhungah nge pawnah tui in pek theih in zawt dawn nia.
- Encyclopedia hmang khan in taksa kha tui engzat a siam nge a nih hriat han tum teh u.
- Tui min petu Pathian hnênah lawmthu sawi rawh u.

Nilaini

- In chhôngte nêh *Genesis 2:19, 20* hi chhiar in sawi ho teh u. Thuthlung Hluia ransa awmna thawnthu sawi ula, Adama'n ni ruk niah ransa hming a phuahlai ngaihtuah chungin hla chham mî emaw sak chí emaw phuah teh u.
- Ransa lem ziaak ula, chuan hming pe rawh u. In chhôngte hmuh ve ula, mi pahnih hnênah ransa thawnthu hrilh tur chein sâwm rawh u.
- Pathianin ransa in ngainat zâwng a pêk che avângin lâwmthu in sawi dâwn nia.

Níngânî

- *Genesis 2:20-23* hi chhông inkhâwm laiin chhiar in sawi ho ula. In chângvawn kha a hu hoin ennawn rawh u.
- Paper chu hmaizahna an thleh ang in thlep ula, mihring lem ziaakin, a bân leh kê tel lovin chep thla rawh u. A lehlamah in chhôngkaw hming ziaak ula, a lehlamah chuan 'Pathian in min hmangaih vek'tih i ziaak dâwn nia.
- Chhang siam hunah in puieh theih leh theih loh zâwt ula, theih chuan mihring lemin siam rawh. Naktûkah in chhôngte in pe dâwn nia.
- Pathian hnênah kan bul hnaiyah min ngaihsaktu mi min pêk avângin lâwmthu sawi rawh u.

Zirtâwpnî

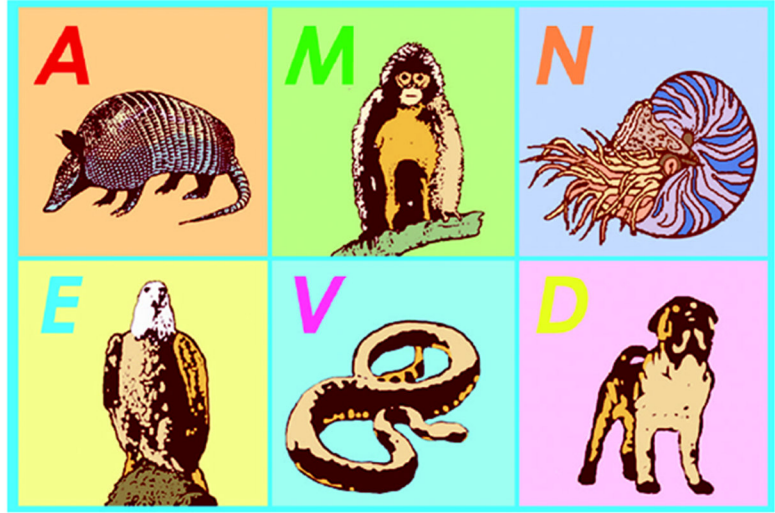
- Chhông inkhâwm laiin *Genesis 1:26-2:23* hi chhiarho ula, in changho bawk dâwn nia. In chhông khân hawrrawp hmangin in fiam teh u. Hawrawp in duh duh kha han lam ula, Pathian thilsiam mawi tak tak chu mia inñan chu sawitîr zêl rawh u.
- Pathianin mihring a siam hmain khawvêl mawi tak a siam a. Vawiin Sabbath lo thlen dâwn hian engtin nge in chhôngte in puieh theih ngaihtuah teh u.
- Zanriah kîlnaah, nimina in chhang siam kha han eitîr hlawm teh ule.
- Pathian fakna hlâ "Isû, I Thianghlím e," (No. 57) sa ula, a thilsiam mawi takte avângin lâwmthu in sawi dâwn nia.

Puzzle—2-na

PATHIAN ÁNPUIIN

Kâwhhmùhna: Thil siam kêr ní rùknaah khân, Pathian chuan nungchâte khân hmíng nei théuh tawh sê A dùh a. Pathian fâ hmasâ pahnihte hmíng hriat theih nân, a hnuaia nungchâte leh a tlùkpui hawrawp intlùk dân hi énin, nungchâte chung a awlah dahkhat zêl la, i hre thei mai ang.

CHÂNGVAWN: “Pathianin ni sarih nî chu mal a sawm a, a serh ta a,” (*Genesis 2:3, NIV*).

Chhiar Tûr: *Genesis 2:1-3; Thlahtubulte leh Zâwlneite*, pp. 27, 28, 107-114.

Zirlai Tum: Sabbath nî hi Pathianin kan puâl bîk liau liauva min siamsak a ni.

Thilpêk in dawn tawh thlîr kual leh vêlin, tu pêk che nge tih hriat chhuah zawh loh chang in nei tawh em? Pathianin khawvêl a siam khan, khawvêlah hian thil tih tur nuam tak tak, mîten a siamtu an theihngilh hial theihna tura ropuite a awm ðeuh mai a. Amah chu an theihngilh thei tlat mai. Chuvâng chuan liau liau chuan thilpêk dang ðha deuh a pe leh ta a.

Thilsiam ni rukna chu a ral ðêp tawh a. Nunna thing hnuaiiah chuan Adama leh Evi chuan Pathian an kawm a. Pathian chuan, “Ni tla tur saw han thlîr ve teh u. Ni tlâk dâwna Vân rawng a sen no te, serthlum rawng te, leh a senlar tea a inthlak laite saw a mawi in ti ve” te pawh a ti a ni mai thei.

An dam chhûnga nitla tur an thlîr vawikhatnaah chuan, Adama leh Evi chuan Pathian aw ka mawi tak chu an ngaithla a. Pathian chuan, “ni a tlak chiah hian ni thar a lo inher chhuak nghal a. Tuna nitla hian hun pawimawhber a rawn her chhuahpui dawn a ni. Khawvêla Kan thil siam zawng zawng te hi in tana kan siam a ni a. Thil mawi tak tak leh tuiawm tak tak a tam mai. Chung zawng zawng hmuchhuak vek tur chuan hun in duh rei viau dawn a. Tichuan in tana kan thilsiam hluber erawh chu a tawpberah hian kan khel rih a ni. Chu thilpek chu ni-nisarihna ni hi a ni. Sabbath ni tiin kan vuah,” a ti a.

A hmingah Sabbath ni maw? Adama leh Evi chuan Sabbath chungchang chu hriat belh an chak kher mai.

Pathian chuan Amah leh Isua leh Thlarau Thianghlim ten engkim mai chu an lawm êm êm vek ani tih te a hrilh a. “Fate in nei anga, in faten fate an nei ve leh zêl bawk anga, khawvêl thil in hriatbelh zêl a nga, chutih hunah chuan in la buai viau ang,” a ti a.

“Chutih hunah chuan Kan tan hun tamtawk in neih Kan duh a ni. He khawvêl hi in tan liau liau Keimahni ngeiin kan siam a ni tih hre reng turin kan duh che u a. Chuvâng chuan he ni hlu tak hi kar tawp apianga hman turin kan dah a ni. He ni hi ni thianghlim, nidangte laka danglam bik a ni. Kar tina ni ruk chhûnga in rilru luahkhat ðhîn thil zawng zawngte theihngilh ni a ni a. Nilengin hun Kan hman ho dawn a ni,” A ti a.

Sabbath zing hmasabera thil thleng chungchangte chu ngaihruatna a suangtuah zui theih chuah a ni a. Pathian chuan Nunna thingbuk hlim hnuaiiah Adama leh Evi chu a ko leh pawh ani mai thei. “Sabbath ni hi thianghlim taka serh tur a ni tih hre reng rawh,” tih Pathianin a sawi hmasakber ðum te pawh a ni mai thei e. Aw thum ri hum hum boruak a leng vêlte chu in suangtuah thiam em? Vântirhkohte zaipawlte chuan hla mawi ropui takte remin, rimawi chi

hrang hrangte pawh an tum ngei a rinawm hle bawk. Pathian chuan Adama leh Evi hnênah chuan Isuan nena khawvêl siam an tum laia an phurzia vêl te pawh a hrilh mai thei a ni.

Chu ni chu a va ropui em! Adama leh Evi chuan an mahni siamtu Pathian ropui tak bulah chuan khami ni pum pui kha an hmang ral ðhak a. An hawina lam apianga khawvêl mawi lutuk mai an hmuh theih chu nuam titakin an chen vêl a. “Pathian hian min va han hmangaih êm êm,” ti tein an in hrilh tawn vêl bawk ngeiin a rinawm a. “Min hmangaih tak tak tu chauh lo chuan hetiang thil mawi famkim hi min siamsak lo vang. Min hmangaihna chuan amah hmangaih let turin min tikhatliam a ni ngawt a lawm le,” te pawh an ti ngei ang.

Sabbath ni tin Eden huanah chuan Adama leh Evi chu Pathian nen an lengdun ðhîn a. Sabbath ni apiangin Pathianin an tana khawvêl a siam dan chanchinte an hrechhuak uaih uaih ðhîn a. Anmahni a hmangaihzia pawh an hre chhuak tel bawk ðhîn.

Sabbath ni nilengin keini pawh Pathian kiangah kan awm ve thei a. He ni pawimawh tak kan tana a siam hIn nûteam ti taka chen turin min duh. A kianga awm nuam kan tih a duh a, min hmangaihna chungchang hre belh zêl turin min duh bawk.

TIHTÛRTE

Sabbath

- Sabbathni, ni sarihni hi Pathianin a bik takin a siam a. A remchân chuanIn chhûngte nen leng chhuak in a thilsiam mawi tak tak enin han leng chhuak ula, chutia in len pah chuan thil pasarih sava emaw thingkûng in hmuh siak teh u.
- Pathian thilsiam mawi chi hrang hrang avâng leh, a bîk tak a chawlhni min pek avângin lâwmthu sawi rawh u.

Sunday

- *Genesis 2:1-3* hi chhûng inkhâwm laiin han chhiar in sawi ho teh u. Ni sarihni hi eng vânga ni dang zawng aia danglam bik êm êm nge a nih le? Pasarih lem lian tak chep thla ula, In chângvawn ziak rawh. In chhûngte zirtîr nan hmang ula, Nî tin a in hmuh theih na turah in dah dâwn nia.
- Tunkar chhûnga In thil tih ziah nan chart siam ula, Nî tina hun thatak in hman theih nan Pathian awmpuina dil rawh.

Thawhñani

- In chhûngte nen *Exodus 20:8-11* hi chhiarin zirho teh u. Engtin nge tiang chang te hi an koh? Tu hnênah nge dan sawmte kha LALPAN a pêk? Eng hi nge Sabbath thupek chu? An vai khan an hriatthiam dan ðeuhin ziah tir ula, chuan in en ho leh dawn nia
- Kum khatah hian kar sawmnga pahnih a awm a. In nunah khan Sabbath vawi engzat chiah nge in lo hman ve tawh le?
- A tanah nun ðatak kan neih theih nan thu sawmpek min pe a, Chuvâng chuan lâwmthu sawi rawh u.

Thawhlehnî

- Chhûng inkhâwm laiin *Isaia 58:13, 14* hi chhiarin sawi ho teh u. Sabbathni ah i duh zawnga i awmdan leh, Pathian duh zawng i tih a i awmdan danglamna chhan han ngaihtuah teh u. In chhûngte i hrilh ve dâwn nia.
- Sabbath chu kartin a pathianin khawvêl a siam atanga lawm ðhîn a ni a. In chhûng zînga birthday emaw holiday in lawm ðhînte kha han ziak chhuak teh u.
- Sabbath lam hlâ “Kan LALPA Pathian Sêrh” (No. 51) sa ula, chuan Pathian thilsiam lawmna ni kartin a i serh theih avângin lâwmthu sawi rawh.

Nîlâinî

- *Exodus 16:4, 5, 14-30*-ah Pathianin a bîka Isrealho tân a tih kha, in chhûngin chhiar ho teh u. Engnge Zirtawpah khan lo thleng? Eng vâng nge? Hei hian eng kawngte in nge chawlhni

lo thleng tur atan in puahchah a tûlzia min zirtîr? Sabbath lo thleng tur atan engtin nge i in buatsaih ve le?

- Sabbathni hi Pathain thilsiam hriat rengna nî a ni a. In awmna hmunah khân eng hriatrengna nge in lawm tîn ? Hriatchian leh zual han tum teh u.
- Sabbathni pawh a biak inah inkhâwm ve theih loh na hmunah awmte tan tawngtai sak teh u.

Ningânî

- *Marka 3:1-5*-ah thawnthu awm hi in chhûngkua in chhiarho teh u. Isua'n Sabbathni eng thil nge i tih? A thil tihah khan Eng vângin nge mi tînkhat an thinrim? Sabbathni ah in chhûngkua in midangte eng kawngin nge in puih ve theih? Ruahmanna siam teh u.
- In awmna ah nitlak hun hriat tum teh u. Zirtâwp ni tlâk hian engnge lo thleng tîn? Naktûk lo thleng tur atan engtin nge i in puahchah ang ?

Zirtâwpnî

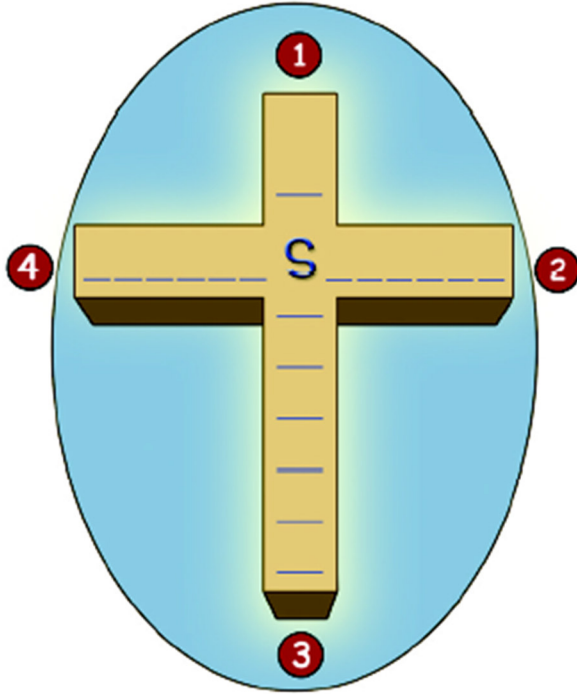
- In chhûngte Sabbath lo thleng tura an in puahchah mek lai khan, nang in zanriah eina turin in nutre dawhkan remfel pui ula, Pathian thilsiam aţangin dawhkan chei mawina tur in ngaihtuah dâwn nia.
- Chhûng inkhâwm laiin, in zirlaiah thawnthu awm kha ennawn ula, mi pahnih hnênah Sabbath an serh tîat avânga malsawmna an dawn in sawitîr dâwn nia. 'Isua'n min hmangaih ka hria' (No. 47) tih hlâ emaw a tlukpui dang emaw sa ula, chuan Pathianin min hmangaih avâng leh chawlhni min pêk avângin lâwmthu sawi rawh u.

Puzzle—3-na

NÍ THÀBÉR CHU

Kàwhhmùhna: Khawvêl siam tìrh aṭang khân Sabbath nî chu chàwlhna nî atâna ruat nghèh a nih tawh avângin, kros-a Isua a thih pawh khân Sabbath nî chuan a châwl a ni. A laia ‘S’ awm sâ hi hmang zêlin, a hnuai zàwhna palîte hi dik takin chhâng la, i chhâna chu âwl siam sâh hian i ziak dâwn nia.

1. Pathianin tûte tân nge Sabbath nî A siam? U_
2. Sabbath hi Pathiana chhuak thilhlâwnpêk engang nge ni? (_PECIAL)
3. Kâr khâta eng nî-ah nge Pathian kan biak thín? (_ABBATH)
4. Sabbath ṭanna leh tâwpna engtín nge kan hriat? (SUNSET _)

ZIRLAI 4-NA

JANUARY 28, 2012

PATHIAN BIHRÛKSAN

CHÂNGVAWN: “Kan sualte thuphâ kan châwi chuan kan sualte ngaidam tûr leh, kan fel lohna zawng zawng tlêngfai tûrin amah chu a rinawmin a fel a ni,” (1 Johana 1:9, NIV).

Chhiar Tûr: Genesis 2:8, 9, 16, 17; 3; *Thlahtubulte leh Zâwlneite*, pp. 29-57.

Zirlai Tum: Thil kan tihsualin, Pathianin min la hmangaih reng thova, kan inchhir takzet a nih chuan min ngaidam ang.

Thil tihsual a, in tisual a ni tih sawi chhuah ngam miah loh tum in nei tawh ngai em? Adama leh Evi pawh chutianga chuan an awm ve pawh a ni mai thei. Hetiang deuh hi thil thlen dân a ni mai thei . . .

Adama leh Evi chuan an chenna huan chu nuam an ti êm êm a. Tlai lam a lo thlen pheii chuan nuam an ti leh zual thîn. Chumi hun chuan Pathian lo lengin a rawn kawm thîn a. A ni sarihni chuan Pathian kiangah an awm nileng thak thîn. Sabbath ni chu tawp thei lo se an ti thînin a rinawm.

Pathian chuan huana thei zawng zawng chu duh tawka tlan turin a ti a, mahse thingkûng pakhat-Chhia leh Tha hriatna thing tih loh chu. “He thing hi in tawk tur a ni lova, a rah pawh in ei tur a ni hek lo. I ei vaih chuan in thi ngei ngei ang,” a ti a.

Ni khat chu chu thingkûng bulah chuan Evi chu a kal vêl a. A han thlek veula, thilsiam mawi lutuk, rulpui chuan a rawn be ta mai a. “Pathian chuan huana thei engmah hi in ei a phal na nge?” tiin rulpui chuan a rawn zawt a.

Evi chuan chu hmun chu a tlansan nghal thei tih a hria a, mahse a tlansan lo ta tlat mai. Chutih a hnekin rulpui chu a chhang ta: “Pathian chuan huana thei zawng zawng hi kan ei a phal a lawm-he thei chauh lo hi chu. He theirah hi kan ei tur a ni lo va. A khawih pawh kan khawih thianga lo! Chutianga kan tih vaih chuan kan thi nghal a ni mai,” tiin.

Rulpui chuan, “In thi mial lo vang. Pathian angin in lo fing zawk dawn a ni! Theirah hi in ei chuan a tifing sawt dawn che u a ni,” a ti ta mai.

Evi chuan a han ban a, thei chu a han tawk de de a. Engtin mah a awm lo. Thei rah thenkhat chu a han lova, a han keih chhin a. A tui phian lehngal. A dang chu a lawh belh teuh va, Adama a va pe ve a. Evin eng emaw zat a ei tawh tih a hriat chuan a ei ve ta a.

Adaman thei a han keih ve chiah chuan, thil danglam tak a lo thleng ta tlat mai. Saruak an ni tih an inhre ta tlat mai! An zakin an hlau ta a. Thil an tisual tih an inhre ta. Theipui kung panin an tlan phei a, a hnahte chu an hak tur kawi siam nan an hmang ta a.

Chu mi tlaia Pathianrawn kal thawm an hriat chuan an biru ta daih mai a ni. Pathian hmuh chu an zak tlat a. Pathianin a va zawn hmuh chuan, “ngati nge in bihruk?” tiin a zawt a.

An bihruk chhan chu a hre reng, mahse an mahni an inpuanna hun a pe ve reng reng a. Adama thilsawi a ngaihthlak lai chuan lungngaihna in a khat a.

“Huana i lo kal thawm kan hriat khat kan hlau ta a ni,” tiin Adama chuan a chhâng a.

Pathian chuan thil an tisual tih a hria a, a rilru a nâ a. A nghawng thil tha lo an tawrh a ngai dâwn ta a ni. Huan mawi tak chu an chhuahsan a ngai ang tih a hrilh a. An lo upa telh telh a nga, a tâwpah phei chuan an thî a nga. Huan pâwnah chuan dam khawchhuah a harsa viau ang. Buarte an lo to a nga. Hlîngte nen. Ransate chu an kawlhin an hlauhawm viau dâwn a ni. Thil engkim mai chuan thih hun an nei ve tawh bawk a nga, thlaite leh ransa zawng zawngte pawh tih a hrilh a.

Adama leh Evi chuan pawl an ti hle mai. Chutianga lungngai taka an awmlai chuan thil lâwmawm tak a lo thleng a. Pathian chuan a hlamchhiah lo. An thiltih sual tawhte siam that leh dân a ruahhman chungchâng a hrilh ta. A Fapa khawvêlah a larawn tîr a nga. An thiltih sual zawng zawng mawhrawn phurin an thih ai arawn thi dâwn a ni.

Tichuan Pathian chuan beram note a la a, a talh a. Adama leh Evi hnênah chuan inthawi dân a zirtîr a. Chutiang thil an hmuh hnu chuan thihna awmzia tak tak an hre ta. Pawl an ti ta takzet mai a ni.

Ni e, Pathian chuan Adama leh Evite chu an thu awih lohna ngaihdam sak a. Nangni pawh in inchhîr tak zet a, a hnêna ngaihdam in dîl phawt chuan a ngaidam ve ngei ngei ang che u. Thil tha ti tura puih che a duh a. Isua lo kal leh hunah vâna kal ve thei tura lo inpeih turin a duh che a ni.

TIHTÛRTE

Sabbath

- A theih chuan in chhûngin huan nuam takah lengin Pathian thilsiamte thîr teh u. In kal pah khan Eden huan nawm turzia sawiho ula, chuan Pathian thil siamlai ka enthla tih hmangin, in infiam dâwn nia.
- In i thlen hunah, pangpar lai tak ami tur rin bial ula, a pâr atan chuan in chângvawn kha a thumal te tein ziak ula, a thu in dawt dânin a lai a mi hual khan rem ang che u. Hemi hmang hian in chhûngte i zirtîr ve dâwn nia.
- Khawvêl mawizia lam hla sa la, chuan Pathian hnênah a thilsiam mawi tak avângin lâwmthu in sawi dâwn nia.

Sunday

- *Genesis 2:8, 9, 16, 17* hi chung inkhâwm laiin chhiar ula, *Thupuan 22:1, 2*-ah thingkûng dang chanchin chhiar bawk teh u. Enge a danglam na êm êm? Thingkûng lem pahnih han ziak teh u.
- Theipui hnah awmdan hriat han tum teh u. In awmna bul hnaiah thingkûng hnah nei lian ber eng nge?
- Paper kha thing tângah khan nem bet ula, chuan rawng khan chei teh u. Eng thil nge lo awm?
- Pathian fakna hlâ “Isua’n naupangte A hmangaih” (No. 46) sa ula, chuan thingkûngte min pêk avângin lâwmthu sawi rawh u.

Thawtannî

- Chhûng inkhâwm laiin *Genesis 3:1-7* hi chhiar in sawi ho teh u. Chhia leh tha hriatna thingkûng chanchin engnge in hriat theih? Miin thil tha lo ti tura an thlêm che uin, ‘âih’

tih theih dân kawng sawi ho ula, chuan in chângvawn kha sawi ho bawh rawh u. Pathianin thil tha ti tura a puih thìn che avângin lâwmthu sawi ula, in tih sual chang pawh a, a ngaihdam che u avângin lâwmthu in sawi dân nia.

Thawhlehnî

- *Genesis 3:8-18* hi in chhûngin chhiarin sawi ho teh u. In rama rûl awm chanchin han zâwt teh u? Khawiah nge an chên a, enge an ei thìn? Tûr hlauhawm te an nei em? Mî tu emaw hnênah rûl lem in siampui tîr teh u. (Eden huana Rûl kha Evi rilru la khawpin a mawi ngei ang.)
- In chhûngte nen khan in bihrûk siak hun rei lo tê hmang teh u. Thil in tih sual pawhin Pathian lak atanga bihruk in ngaih loh avângin lâwmthu sawi rawh u.

Nîlâinî

- *Genesis 3:20-24* hi chhûng inkhâwmnaah chhiarin sawi ho teh u. Adam leh Evi kawr atan Pathianin engnge a hman? Khawi atanga a neih nge in rin? Thawmhnahte hi eng atanga siam nge?
- Mîtu emaw kawngkhar pawnah rei lo te dintîr teh u. Zawh tur: In khar hnan khan engtin nge a awm? Evi leh Adama kha Edenhuan an in thîn atanga, hnawhchhuah an nih khan, engnge an ngaihtuah ve a in rin? Huanah khan let thei tawh lo mahse, Pathianin an tan kawnga ruahman sak a. Chu chu engnge ni? Chu kawng chu in chhûngkua tan a ni ve em?
- Pathian fakna hlâ “Isu, zaidam leh nunnêm,” (No. 54) sa ula, chuan kan tanah hawna kawng min ruahman sak avângin lâwmthu sawi rawh u.

Nîngânî

- Zanin zanriah atan chuan in chhûngte thei atanga siam salad eitir teh u. Chhûng inkhâwm hmain lapua kha ti sen rawh ule. (eitur ah rawng an hmang thîn hmang dân nia)
- Chhûng inkhâwm laiin *Isaia 1:18* hi chhiar ho ang che u. Engnge awmzia? I lapua hmangin kha mi chang kha i hrilhfiah dân nia.
- In chângvawn kha sawi ho ula, Pathian hnênah ngaihdam kan dîl hian ngaihdam kan nih thîn avângin lâwmthu sawi ang che u.

Zirtâwpnî

- Chhûng inkhâwm laiin in zirlaiah thawnthu awm kha ennawn ula, chuan in changho dân nia. Pathianin Adam leh Evi kha a ngaidam a ni tih hria ula, chuan in chângvawn kha sawi ho teh u. Pathian ngaihdamna tu nge mamawh? In chhûngte bulah ngaihdam dîl ngaihna in nei em? Nei a nih chuan, tûnah hian dîl rawh u.
- ‘Halleluiah’ tih hla (No. 20/14) hmang hian, Pathian chawlhni hian in zînga chêng ve turin sawm teh u. A thiltumte Bible-ah kan hmuh theih avângin lâwmthu in sawi dân nia.

Puzzle—4-na

PATHIAN BĪK BOSANIN

Kàwhhmùhna: A hnuaiawrap ziah sâ hi, a hmasa ber ‘H’ aṅanga la ṅan a, a daww chiah thâi chhè zêlin, chutianga kal zêl tû a ni. Chûng hawrap thâi chhiat lôh zawng chu a hnuaiawrap âwl siam sâah hian ziaak ang che. Tichuan Pathian hnêna kan sualte kan puân a thîl thleng chu i hre thei mai ang. [Sâṅawng a nih avângin, Sâṅawng thiamte hnênah a awmzia i zâwt dâwn nia.]

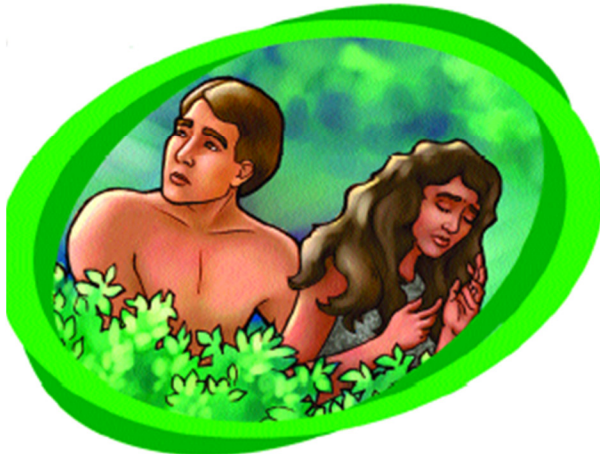
**Hqew iesr fyauiotphafsudlf agnhdj jkulsztx acnvdb
wnimlqlw feotryguiovpes udsf oguhrj skilnzsx**

ZIRLAI 5-NA

FEBRUARY 04, 2012

ÀWLÊIN CHÂW AN NGHEI TÛM

CHÂNGVAWN: “Engkim, thaw thei tawh phawt chuan LALPA chu fak rawh se,” (Sâm 150:6, NIV).

Chhiar Tûr: Exodus 1 leh 2; *Thlahtubulte leh Zâwlneite*, pp. 272-284.

Zirlai Tum: Pathianin min venhim avânga kan fak hian Amah chibai kan buk tihna a ni.

In inbihruak siakin bihrukna ṅha deuh hmuhfuh chang in nei tawh em? Miin chu hmunah chuan in awm ang tih an rin theih miah lohna tur hmun? Chutiang hmun chu Mosia nu chuan a zawng a.

Aigupta lal Faroa chuan hlah a nei tlat mai a. Israel mîte chu an lo pung tam tual tual a. Tichuan a khâwnbâwl upate chu a ko khâwm a. An hnênah chuan, “Hêng Israel hote hi engtin nge kan han tih ang? An tam ta hle mai a, an chak êm êm mai bawk si nên. Kan ram hi min la hnehchhuh thei mai ang tih ka hlau a ni,” a ti a.

A tawpah chuan Faroa chuan thuchuah siam se tiin thu an ti tlu ta a. ‘Israel nausen mipa zawng zawng chu thah tur an ni ang’ tiin. An ðhan puitling tur a ni lova; An thi tur a ni.

Jokebedi leh Amrama chuan an hlauthâwngin an lungngai hle mai a. An fapa pianghlim tan hmathlîr ropui tak an nei ve ran kha a ni a. An bâwih nihna aţanga a mîte hruai chhuak tur Tuemaw Pathianin rawn tîr a tiam a. An fasênte hi anmahni hruai chhuaktu tur taka a nih an beisei ru viau va. A thih mai an phal lo! Tichuan thuhrûk dan kawng an dap ta a.

Nausên Mosia chu inah chuan an kawl ran mai a. Mahse nakin deuhvah chuan a thâwma ring ta riau mai a. Jokebedi chuan sipaihovin an rawn hre chhuak ang tih a hlau ta a. Tichuan an chhôngkuain Pathian ðanpuina an dîl ta a.

Chutia an han ðawngtai chuan, ngaihtuahna ðha tak mai an nei ta a. Jokebedi chuan, “Mosia chu tuiah kan dah anga. Hnângbâwm alkatra-a châr phuiah kan dah ang a, tuiah a lâng mai dâwn a lawm,” a ti a.

Miriami chuan, “Hla vak lo aţangin ka vêng a ang a, bâwm chu a him leh him loh ka lo thlithlai ve thung a nge,” a lo ti a.

Jokebedi chuan a fapa nausên chu bâwm chhônga thunin Nile Lui lam panin a kalpui ta a. Lui kam Phairuang to tamna hmun, tuiin a lenbo mai theih lohnaah chuan bâwmrâng chu a dah a. Miriami chuan a nau him leh him loh enin bâwmrâng chu a va thlithlai ru nî tin ðin a. Nî tin wawi tam tak Jokebedi chu Mosia vêngghim turin Pathian hnênah a ðawngtai ðin a.

Ni khat chu Faroa fanu chu Nile Luiah chuan inbual turin a lo kal a. Bâwmrâng chu a va hmu ta hlah mai a. “Saw, phairuang zinga thil che det det saw enge ni le? Khawngaihin min va lâk teh u,” tiin a chhiahhlawhte chu a tîr a.

Rang takin bâwm chu lal fanu hnênah chuan an rawn la a. Bâwm chhîn chu hawngin a chhông chu a han bih a. Tichuan nausên Mosia chu a lo ðap ta reuh va.

Lal fanu chuan nui var var chungin, “Hei chu Hebrai naute a ni Chiang mai. Nausen dang anga a thih ve ka phal lo ve. Ka kawl anga, keima fa ang chiahin ka enkawl seilian ang,” a ti a.

Chông thil zawng zawng chu Miriami chuan a lo hre ru khiau va. Lal fanu hnênah chuan a va tlan pheï vat a, “Hebrai nûte he naute enkawl sak tur che zawn sak i duh em?” a va ti a.

“Duh teh rêng mai. Thil ðha tak a ni ang,” tiin lal fanu chuan a chhông a.

Hmanhmawh takin Miriami chu a nu ko turin a tlan a. Jokebedi a lo thlen chuan, lal fanu chu a lo nui var var a. “He naute hi khawngaihin hâwnpui ula, min lo enkawl sak ta che. Hlawh tamtâwk tak ka pe ang che u. Tichuan a lo upat deuh hunah ka la rawn lam leh dâwn nia,” a ti a.

Jokebedi chu a lâwm kher mai! An naute chu zalen takin an enkawl thei dâwn ta! A enkawl na man lah an la tel zui dâwn bawk nên!

Amrama chuan, “Hei zet chu thilmak a ni! He nausên tân hian Pathianin thil ruahman a nei a ni ngei ang,” a ti koh koh va.

Jokebedi chuan, “I ti dik ang. Vân Pathian chungchang kan hriat theih zawng zawng kan zirtîr ve a nga. Lal fanu hnêna a chên hmâin engkim a hre thiam vek tur a ni,” a lo ti a.

Kum 12 a tlin hmâ chuan lal fanu chuan Mosia chu Jokebedi bulah a awmtîr a. Chung kum 12 chhông chuan Amrama leh Jokebedi chuan Mosia chu Pathian leh a mîte chanchin ngun takin an zirtîr a. Tichuan Mosia lal ina a kal hun a lo thleng ta a. Lal in chhông nun chu a nuam hle mai a. Thil tam tak Mosia chuan a zir belh a, mahse Pathian chu a theihngihl ngai lo.

Mosian kum 40 a lo tlin chuan Aigupta miin Israel mi a vaw lai a va hmu a. A thin a rim êm êm mai a, Aigupta mi chu a that ve ta hmiah mai a. A tûkah chuan Mosia chuan Israel mi pahnih insual a va hmu leh a. An inkârah chuan a va ding a, insual tawh lo turin a hrilh a. Mosia chu a n en hê hâu a, “Nimina Aigupta mi i thah ang khân, min thah ve mai i tum elo?” an ti ta mai a le.

Mosia chuan a hlau thâwng ta. Thil râpthlâk tak a lo ti reng mai. He a thiltih vâng hian Faroa chuan a that thei hialin a ring a. Tichuan Mosia chu Midian ramah a tlanbo ta a. Chutah pawh chuan Pathianin a awmpui zêl a, a vênghim tlat a. Mosia tan hnathawh tur bik tak Pathian chuan a hual khiau va. Midian ram thlalêr hmuna a hun hmante chuan chu hna a thawh hunah chuan eng emaw ti zawng takina la pui dâwn a ni.

Pathian chuan nang pawh a vênghim reng che a. I tân ruahhmanna eng emaw tak a neih ve tho i ring em?

TIHTÛRTE

Sabbath

- A remchân chuan naute neihna inah lêngin emaw, naupang awmnaah kalin thil han tihpui teh u.
- Engtin nge naute hian an rilțâm a ni tih an lantîr ve țhîn? *Exodus 2:6* hi chhiar teh u. Mosia kha a rilțâm vein in ring em?
- Naute in hriat theihho zawng zawng kha Pathian malsawmna han dîlsak teh u.

Sunday

- *Exodus 2:1-10* hi inchhûngin chhiarin sawi ho teh u. Engtin nge Mosia nu khân Mosia dahna basket kha tuilut teilo turin a siam?
- Thil pathum tuia lêngthei leh pilthei han ngaihtuah teh u. In hmaiphihna chawhtawlh kha tui tikhat ula, chuan han ti chhin rawh ule.
- Basket lem han ziak ula, tah chuan in chângvawn in ziak dâwn nia. Chumi hmang chuan in chhûngte zirtîr rawh.
- Pathianin in chhûngkua enkawl zui zêl turin han dîl teh ule.

Thawhțannî

- Chhûng inkhâwm laiin *Sâm 32:7-11* hi chhiarin sawiho teh u. Tuin nge in chhûngkua kha veng țhîn? Engvâng nge? Mi tu emaw hnênah Pathianin a awmpui dân chanchin hrilh turin ngên teh u.
- Miriami khan naute Mosia kha a bihrûkna hmun ațangin a vêng reng a. In chhûngin han inbihruk siak teh u.
- Mosiate chhûng kha bâwih an ni a. In rindan angin Faroa leh Mosiate in lem han ziak teh u. A khawi zâwkah nge chên in châk zâwk?
- Pathian vênhimna avângin lâwmthu sawi rawh u.

Thawhlehnî

- Inkhâwm laiin *Exodus 2:11-15* hi chhiarin sawiho ang che u. Mosia a tlanbo laia a awmdâna in rin chu hla chham mîah han siam teh u. Bible thawnthuah Pathianin a mîte a vênhim chanchin engzât nge in hriat theih?
- Aigupta map en ula, Nile Lui han zawng teh u. Chulai lui kama thilziahna hmanrua ƣo chanchin hriat tum ula, (encyclopedai en rawh) tah chuan awlê an awm em?
- In țhiante vêng turin Pathian hnênah dîl teh u.

Nîlâinî

- *Tirhkohte 12:1-18* hi chhûng inkhâwm laiin chhiar ho teh u. Tute nge Petera tân ƣawngțai? Engtin nge Pathianin a vênhim?
- Mosia chuan unaupa leh farnû a nei a. Paper lai takah thinlung lem ziak ula, tah chuan Isua hming ziak rawh. Chumi chhûngah chuan thinlung lem tê reuh tê tîn ziak ula, in chhûngkaw hming i ziak dâwn nia. Isua hming nê chuan thai zawm den den ula, Isua'n a ngaihsak em le? Mosiate chhûngkua ai khân in chhûng kha in tam nge tlêm?
- In nûte kha eirawngbâwlna thil tuamna foil dîl teh u. Basket lawng, siam turin thlep ula, chu in thilsiam chu tuiah a lêng thei em?

Níngânî

- Chhûng inkhâwm laiin *Exodus 2:1-10* hi chhiarin sawi ho teh u. Mosia kha bâwma an dah khân kum engzât mi nge? Kum khatah hian thla engzat nge awm? A thlâ zâwngin engzâta upa nge in nih?
- Thla thum naute hian eng thilte nge a mamawh han ziaak chhuak teh u.
- Vawiin hian a remchân chuan naute emaw, naupang han enkawlpui teh u. Pathian hnênah entawn tlâka in awm theih nân leh, nautê te vêng turin in tawngtai dâwn nia.

Zirtâwpnî

- Chhûng inkhâwm laiin Mosia thawnthu awmna *Exodus 2:1-10* hi chhiar nawn ula, chuan in chhûngin in changho dâwn nia. In chângvawn kha sawiho bawkw rawh u.
- ‘Whisper a Prayer’ tih hla (No. 34) sa ula, chuan a Sabbath nî, Pathianni bîkah hian malsawm tur che uin in dîl dâwn nia.

Puzzle—5-na

AWLÊIN CHÂW AN NGHEI

Kàwhhmùhna: A hnuai sawi hmâwr hmùhna hmanhng khuan tûnkâr zirlaia mi hrang hrang lo langte: Amram, Hebrew, Jochebed, Miriam, Moses, Nile, hmangin dahkhah tûr siam sâ hi han dahkhat teh le:

Phai zâwnh

1. Mosiâ nû hmíng
2. Lal fanûin a vêngnim
3. A farnû, a û hmíng

Chhùk zâwnh

1. Aigupta ram lui hmíng
2. Mosia-te hnam/chî hmíng
3. An pâber hmíng

ZIRLAI 6-NA

FEBRUARY 11, 2012

MEI MÌT THEI LO

CHÂNGVAWN: “**I pheikhawkte kha phelh rawh, i dinna hmun kha lei thianghlim a ni e,**”
(*Exodus 3:5, NIV*).

Chhiar Tûr: Exodus 3; *Thlahtubulte leh Zâwlneite*, pp. 282-290.

Zirlai Tum: Pathian kan zah hian Amah chibai kan buk tihna a ni.

Campfire aia kîl bial ÷aih emaw, in chhûnga meilum âi nuam in ti em? In meichhêmah chuan thing in tuah belh zêl loh chuan mei chu a mit mai dâwn a. Vawîinah chuan Mosian meialh, engmah kângral si lo, mit thei bawk si lo a hmuh thawntu kan ngaithla dâawn a ni.

Ëigupta ram Mosian a tlanchhiatsan aţangin kum 40 lai a lo liam ta a. Thil a tisual let dêr a ni tih chu a hre Chiang ta hlê mai. Pathian ruahmannaah chuan, Mosia tih tâk ang tual thahna kha a tel hauh lova. Mahse Pathian chuan a kalsan chuang lova. Thlalêr a kal pelh laite khân Pathian chuan a vêng tlat a ni.

Midian rama a zân hman hmasakber tum kha Mosia chuan a la theihngihl lova. Tuichhunchhuah bula a chawlh hahdam laiin berâm vêngtu hmeichhe ÷henkhat an lo kal a. Chutah chuan an ranrualte tui an pe ziah ÷hîn a. Mahse berâm vêngtu dangte lo kalin, hmeichhe ho churawn hnawh kian an tum a. Mosia chuan engkim chu a lo hmu vek a. Hmeichhe ho chu berâm vêngtute lak aţang chuan a chhan a. Hmeichhe ho berâm tân chuan tui a khai chhuahsak ta nghê nghê a.

Hmeichhe ho chuan Mosia chu an inah an hruai hâw a, puar takin chaw an eitîr a. An pa Jethro-a chuan Mosia chu berâm vêngtu atan a lo ruai ta a. A hnuah pheichuan Mosia chuan Jethro-a fanute zînga mi, berâm vêng ÷hîn kha nupuiah a nei ta nghê nghê a. Tunah chuan Zipori nêfapa pahnih lai an nei tawh a ni.

Mosian a thlanchhiat san Faroa kha a thi tawh a. Mahse Israel ho erawh chu a hmâ zawng aiin an dinhmun a chhe zâwk a. Faroa thar chu a hmasa zâwk aiin a nun râwng zâwk daih mai a. Mosia chuan ama ngaihmana thil a lo ti ve kha pawî a ti ta takzet a ni. Aigupta mi kha lo that ta lo ila aw! Pathian kaihhruaina kha lo ngâk zâwk ni ila ÷ha tur! A mîte chu an zalen daih tawh awm si a! A ti vawng vawng ÷hîn a.

Israelte hruai turin Mosia chu a inpeih tawh tih Pathian chuan a hria a. In ngaihtlâwm a zir tawh a. Pathian ngaihchân nachâng a hre tawh bawk a. Berâmte a enkawlna lamah dawhtheihna pawh a nei tawh a ni.

Ni khat chu Mosia chuan a puzawn berâmte chu a enkawl a. Thingbuk kâng hluah hluah a hmu ta thut mai. Thingbuk kâng hluah hluah chu Mosia chuan a en rân mai a. Thingbuk chu a kâng ral ta miah lo mai! Mei lah chu a mit chuang baw si lo! Chiang zawka va en a tum ta a. Chutia thingbuk hmaa a va kal hnaih chuan âw a hre ta.

Âw chuan, “Mosi, Mosi,” arawn ti a.

“Heta hi ka awm e,” tiin Mosia chuan a lo chhâng a.

Aw chuan, “Rawn kal hnai tawh lo la. I pheikhawk kha phelh rawh. Hmun thianghlimah i ding e. I pâ Pathian, Abraham Pathian, Isaaka leh Jakoba Pathian ka nih hi,” a ti a.

Rang takin Mosia chuan a pheikhawk chu a phelh a, a bawkkhup ta a.

Aw chuan, “Ka mîte hrehawmna chu ka hria. Fara hneka kal a, ka mîte chhuahtîr tura hrilh turin ka duh a che,” tiin a sawi chhunzawm a.

Mosia chuan, “Mahse LALPA, Fara hmachhawn tlâk ka ni dâwn em ni?” tiin a chhâng a.

Pathian chuan, “Ka awmpui tlat dâwn che a lâwm. Aigupta ram i chhuahtsan hunah chuan, he tlângah ngei hian chibai mirawn bûk leh ang,” a ti a.

Mosia chuan, “Mahse Israel ho hnênah chuan enge ka sawi ang? Tu tirh nge ka ni ka tih ang?” tiin a zâwt a.

Pathian chuan, “Israel ho hnênah chuan an pête Pathian chuan a tîr che a ni ti la. An chungathil thleng zawng zawng ka hre vek tih hrilh baw la. Anmahni chhanchhuak turin ka tîr che a ni, i ti dâwn nia. I thu an âwih em em ang,” a ti a.

Pathian vêk chuan, “Aigupta lal chuan a ring dâwn lo che tih ka hria. Mahse chu chu ka tân thil ɥa tak a ni ang. Mi zawng zawngin Pathian ka ni tih an hriat theih nân thilmak tam tak ka ti dâwn a ni,” a ti a.

Pathianin a kalsan hnu chuan Mosia chu thingbuk hnuaiah chuan ding taka inngaihtuahin, a ɥawngɥaite pawh a rinawm. Pathian chu a hmangaih, a ngai ropui a, a zah bawka ni.

Amah chu thling lo hlein inhre mah se, Pathianin a sawi apiang chu a ti mai dâwn a. A chêtzia leh thiltihin Mosia chuan, khun tak leh zah takin, Pathian chibai a bûk dâwn a ni. Nang pawhin, khun tak leh zah takin Pathian chibai i bûk ve thei.

TIHTÛRTE

Sabbath

- In ziriah thawnthu kha in chhûngte nen chhiarho teh u. Mosia kha kum sawmli chhûngkhan enge a tih? A remchân chuan ranvulhna hmuna berâm va en ang che u. Berâmte hi mawl tih an ni ɥîn a, a chhan in chhûngte han zâwt teh u. Bible-a berâm vêngtu chanchin in hriat sawi rawh u.
- “Into my heart” (No. 19) sa ula, enkawltu ɥa tak in neih avângin lâwmthu in sawi dâwn nia.

Sunday

- *Exodus 3:1-3* hi chhûng inkhâwm laiin chhiarin sawiho ang che u. Bible map hmangin Horeb Tlâng han zawng teh u.
- Inkhâwm dâwnah lei awmna bûrah thingtang phun ula. Paper rawng nei hmangkhan meialh lem chep thla ula, in chângvawn kha thumal têtêin in ziak dâwn nia. Hruiah khai ula, chumi hmang chuan in chhûngte in zirtîr dâwn nia.
- Bonfire siam turin in nûte leh pête kha inpuih tîr teh u. A nih loh pawhin, mawmbati chhî a a alh kha enin, Pathian fakna hla i sa dâwn nia.

Thawhtannî

- *Exodus 3:4-6* hi chhûng inkhâwmnaah chhiarin sawi ho teh u. Pathian kha Mosia kha a pheikhawk kha engtia ti tur in nge a tih? Engvângin nge biak inah pheikhawkte hi kan phelh ang?

- In chhûngte kha han ko teh u. A tîr chuan hnaite aţangin ko ula, chuan kal hla tial tial rawh u. Engtia hlâa in kal khan nge an âw in hriat theih tawh loh?
- In beng a bung hrang pathum awmte kha engte nge?
- Pathianin a lo biak che u in hriattheih nân a ţanpuina dîl rawh ule.

Thawhlehnî

- Chhûng inkhâwm laiin *Exodus 3:7-12* hi chhiar in sawi ho teh u. Vânrâm awmdan tur in suangtuah thiam dân a lem ziaak teh u.

- Pathianin' khawizû leh hnute tui luanna ram' tih a sawi a. Enge a awmzia? In chhûngte chaw duh ber kha hriat han tum ðheuh teh u.
- Map-ah Horeb Tlâng aþanga Aigupta inhlat zawng teh ula, chutianga hla chu in aþang khân zin ta ula khawi nge in thlen ang?
- Zin vei vâkte Pathian awmpuina dîl sak teh u.

Nîlâinî

- In chhûngte nen *Exodus 3:13-15* hi chhiarin sawi ho teh u. Engtin nge Pathian khân Amah kha a insawi? Abrahama, Jakoba, Isaakate chanchin pathum hriat tum rawh ule. Nangnî in hming kha enge awmzia? Engvânga in hming kha thlang nge an nih zâwt teh u.
- 'Thianghlim, thianghlim' (No. 68) tih hla sa ula, chuan Pathian hming i zah reng theih nân A ðanpui tur che uin dîl rawh.

Nîngânî

- Vawiin chhûng inkhâwm atan *Exodus 3:16-22* hi chhiarho ang che u. Pathianin Israelte, Aigupta aþanga thilhlu la tura a tiamte kha eng nge? In thil neih zîngah khân enge hlu ber? In chângvawn kha ennawn rawh u. Pathian fakna hla sa ula, thil a nihdan tur ang thlap a in ngaihhlut thiam theih nân A ðanpuina dîl rawh u.
- Chawlhni atana in mamawh turte han siam fel ðan teh u.

Zirtâwpnî

- Ni tlâk hmân in pheikhawk tifaï ula, in tih fai pahin Mosia in ngaihtuah dâwn nia.
- Chhûng inkhâwm atan mawmbati chhi teh u. In zirlaiah thawnthu awm kha in chhûngte nen chang ho ula, chuan an vai khân chawlhniah pheikhawk phelh turin in ti dâwn nia.
- Pathian fakna hla in duh duhnsa ula, in zîngah chawlhni lo hmang ve turin Pathian sâwm rawh u.

Puzzle—6-na

MEI MÌT THEI LO

Kàwhhmùhna: A hnuai Mosia nùna thíl thleng milema entîr hi chîk takin én la, a nihna âwm hmíng pe théuh la, chutah a thlen hmasak dân ìndàwtin nambar pê ang che.

ZIRLAI 7-NA

FEBRUARY 18, 2012

VAWI KUA LAI HNIAL

CHÂNGVAWN: “Aw ka nunna, LALPA chu fak la, A thiltih thạt zawnz zawnz chu theihngihl suh,” (*Sâm 103:2, NIV*).

Chhîar Tûr: Exodus 4:10; *Thlahtubulte leh Zâwlneite*, pp. 291-310.

Zirlai Tum: Eng dinhmunah pawh kan dina Pathian kan rin tlat hian Amah chibai kan bûk tihna a ni.

Thil tihsual hnuah kîr leh a, mi va hmuh ngaiin in awm tawh em? Chutiang din hmuna in din tawh chuan, Mosia rilru awmdân tur chu in hriatthiampui thei ang. Mi a thah hnuah Aigupta ramah a kîr leh a ngai a. Pathian chuan kîrleh turin a ti miau si a. Faroa upa zâwk chu a thi tawh ngei a. Mahse a thiltihthe la hre rengtu midang an la awm tlat si a ni.

Midian ram ațanga Aigupta panin Mosia chuan thlalêr zau tak chu a kal tlang a. Thlalêr hmun khawi maw laiah chuan a û Aarona chuan a lo hmuak a. “Pathianin lo pui tur chein min tîr a ni,” tîin Aaron a chuan a lo hrilh a. An pahnih chuan Faroa chu an va hmu dâwn a ni.

Israel hruaitute an kawm hnu chuan Mosia leh Aarona chu Faroa lal inah chuan an va kal a. Mosia chuan huai takin, “Pathian hnên ațangin i hnêna thlen tur thuchah ka rawn keng a. Pathian chuan, ‘Ka mîte chhuahtîr ula, thlalêrah ka hnênah rawn inthawi tîr rawh, ’ a ti,” a ti a.

Faroa chuan, “Chu Pathian chu tunge ni ngai? Ka va hre ve lo ve. Israel mîte chu ka chhuahtîr hauh lo bawk ang,” tiin a chhâng a.

Mosia chuan, “Mipuite chu kaltîr rawh khai. I kaltîr loh zawngin hripuiin emaw, khandaihin emaw a hrem ang che,” a ti a.

Mahse Faroa chuan a hnial a, Mosia leh Aarona chu a chhuah tîr ta a. Hnathawk vêngtute hnênah chuan Israel hote chu a nasa lehzuala hna thawhtîr turin a ti a.

Faroa chu nî tin pathian chibai bukin Nile Luiah chuan a kal thîn a. Luia kal turin Pathianin Mosia chu a tîr a. Chutah chuan Mosia chuan Faroa hnênah chuan, “Pathian thu anga Israel hote i chhuahtîr loh chuan thil thalo tak a lo thleng dâwn a nia. Tui hi thisenah a chang ang a. Sangha zawng zawng hi an thi vek ang,” a ti a. Faroa chuan a pawm duh chuang lova. Tichuan Mosia chuan a tiang chu a han lek chhuak a, lui tui chu thisenah a lo chang ta a. Mahse Faroa chuan a rilru a la sawhsawn duh chuang rêng rêng lo.

Nisarih liam hnuah chuan Mosia chuan Israel hote thlalêra Pathian chibai bûka kaltîr turin Faroa chu a va dîl leh a. Faroa chuan, “A theih loh,” a lo ti leh a.

Mosia chuan, “Hei hi Pathianin a sawi chu a ni: ‘Uṭawk ka puantîr ang. Uṭawk chu hmun tin rêng: in khumah te, in eiturah te, in chhang urnaah te an sawt sup sup ang,’” tiin a chhâng a. Chutiang chuan a thleng dik a! Uṭawk chu hmun tin rêngah an awm a!

Faroa chuan Mosia chu a va zawn tîr a. “Uṭawkte hi ti bo ula, tichuan Israel ho chu ka kaltîr ang e,” tiin chhia a chham a. Kâr lovah ram pumpuiah chuan uṭawk chu an thi vum thûr a. Mahse uṭawk an thih rual rual chuan Faroa chuan a rilru a thlâk leh ta tlat a.

Faroa hmu turin Pathian chuan Mosia chu a tîr leh a. Faroa chuan a lo phal lo leh a. Mosia chuan, “Pathianin uihli a puantîr ang,” tiin chhia a puâng ve leh a.

Reiloteah uihli chu hmun tinrengah a awm a, mihring leh rante chu an bawm sup sup a. Faroa khâwnbâwlte chuan, “Hei zet chu Pathian kut a ni e,” an ti a. Mahse Faroa chuan anni thusawi pawh chu a bengkhawn duh chuang hauh lova.

Pathian chuan Mosia chu Faroa luia pathian chibai bûk tura a kal laia zuk hmu leh turin a hrilh a. Mosia chuan Faroa hnênah chuan a dîl ngai bawk chu a dîl leh a. Mahse Faroa chuan a la phal ta lo cheu va. Tichuan Mosia chuan thuchah dang a thlen leh a. “LALPAN tho tamtak a puntîr ang. Tho tam tak, vân ti thim mup khawp a tam,” a ti a.

Mosia sawi ang chiah chuan a thleng leh a. Faroa chuan Mosia chu a kohtîr leh a, “I mîte chu ka chhuahtîr a nge, mahse hla takah kal lo thung ula,” a ti ta a. Mahse tho an rêm leh rual rual chuan Faroa chuan a rilru a thlâk leh ta a.

Mosia chu Faroa hmu turin a kal leh a. “Ka mîte chhuahtîr i la phal lo fo dâwn a nih chuan, i ran zawng zawng hi an pûl vek ang,” a va ti leh a. A tûkah chuan Aigupta rama ran rual zawng zawng chu an pûl a, an thi ta vek a. Mahse Faroa erawh chuan a rilru a la tikhauh tlat thung a.

A dawt lehah chuan, Pathianin Mosia hnênah Faroa hmuh laia boruaka vut theh turin a ti a. Chutia a han tih chuan, mi zawng zawngin khawihlî leh pânchhia an vei ta hlawm a. Mahse Faroa erawh chuan a bengkhawn duh chuang lo.

Tichuan Pathianin Faroa hnênah Israel mîte a chhuahtîr loh chuan rial nasa tak a tlâktîr tur thu hrilh turin Mosia chu a tîr leh a.

Rial a han tlâk meuh chuan Faroa chuan a hlau kher mai. Mosia a kohtîr a, “Mipuite chu ka kaltîr ngei ngei ang. He rial tla hi ti tâwp turin Pathian min dîlsak rawh,” a ti a. Mahse thlipui a han reh meuh chuan, Faroa chuana rilru a tisak leh ta bur mai a.

Hremna dang pahnih Pathian chuan a tirh belh leh a. Khaukhuap an rawn puang a, thlai hring zawng zawng an ei ral vek a. Chumi hnuah ni thum chhông zet khua a han thim chuan, Aigupta mîte chuan an hlâu kher mai. Mahse Faroa chuan Israel mîte chhuahtîr chu a la phal thei ngang lo va.

Aigupta ramah chuan Pathianin vawi kua lai hremna a tîr ta. Aigupta mîte chuan Nile Lui leh hremna atana a hman rannung zawng zawng te kha pathian atan an be vek a. Pathiana an chhâl

zawng zawngten engti kawng mahin an pui thei lo tih a hriattîr a. Vawi kua zet Faraa hnênah Pathian chuan Israelte Pathian hi Pathian dik awmchhun a ni tih hriat chhuahna hun a siamsak a. Tichuan Faraa chuan vawi kua zet chu hriattîrna chu a hnâwl a.

Israel ho hnênah chuan Pathian chuan Amah ngei chu an Pathian a ni tih a hriat nawntîr a. Kawng engkimah Amahah chuan rinna nghah tlâk a nih zia te. Engti kawngin nge chu chu an hriat fiah theih ang? Hremna zawng zawngah khân, Pathian chuan a humhim tlat a ni.

TIHTÛRTE

Sabbath

- Mosia kha Aigupta thlalêr kal tlang turin zinkawng thui tak a kal a. Thlalêr kal tlanga zin tur ni ta ula, engte nge in mamawh ang? Khawvêlah thlalêr zau ber hming leh awmna han sawi teh u. In ramah eng thlalêr nge awm?
- Hlim hmêl deuh lem zia k ula, chutah chuan in chângvawn zia k rawh u. Nî tina in hmuh theihna hmunah dah ula, vawiin chhûng inkhâwmah in chhûngte zirtîr nan in hmang dâwn nia.
- Ni-êng leh ruah min pe thîntu Pathian hnênah lâwmthu sawi rawh u.

Sunday

- Chhûng inkhâwm laiin *Exodus 7:8-24* hi chhiar in sawi ho teh u. Mosia leh Arona'n Faraa hmu tûra an kal khan enge lo thleng? A remchân chuan, theitui sen midang han pe teh u. In theitui kha thil vârah han tibaw thut ula, enge lo thleng ang? Tui rawng senah sûk in duh ang em?
- Rûl ang a sei thing han zawng teh u. Chu thing chu chhûng inkhâwmnaah keng ula, Mosia tiang kha engtin nge a awm tak sawifiah rawh u?
- Tui in tur tui tak min petu Pathian hnênah lâwmthu sawi ang che u.

Thawhtannî

- *Exodus 8:1-19* hi chhûng inkhâwm laiin chhiarin sawi ho teh u. Engang uṭawk nge in bul vêlah chêng? Uṭawk hrâm dân zir ula, chuan in chhûngte zirtîr ve rawh u. Han hrâmho vêl teh u. Aigupta rama a ruala uṭawk hrâm tur chu engang nge ni ang?
- Uṭawk ang a, inzuan siakin in unau emaw, in thianten nen han infiam teh u.
- Tuipua chêng sanghâte leh ransate siamtu Pathian hnênah lâwmthu sawi rawh u.

Thawhlehnî

- Chhûng inkhâwm laiin *Exodus 8:20-30* leh *9:1-7* hi chhiarin sawi ho teh u. Tho mit hi enge a danglamna bîk? In mit leh tho mit lem in zia k thiam em?
- In hnungchhawnin mi tu emaw nangma tiatpui leh chenpui nen ding teh u. Insi rialin chhuatah thû ula, in inring tawn em le?
- In nû leh pête hnênah khan Pathian an rin zual tlat hunlai zâwt ang che u.
- Pathian in rin zual deuh deuh theih nân a ṭanpuina han dîl teh ule.

Nîlânî

- *Exodus 9:8-35* hi in chhûngte nê chhiarin sawi ho teh u. Pâwnah chhuakin vaivut kha in kuta hûmin, boruakah theh rawh u (tumah hnai lutukah ding suh se).
- Torchlight zawng ula, room thim takah khan han *on-in off* vêl teh u. Kâwlpê hi engin nge siam chhuak hriat tum rawh u.
- In thil hlauh ho zia k tlar teh u. Chutiang in tawh châng a hlau lo tûr in, Pathian awmpuina dîl ula.

Nîngânî

- Chhông inkhâwm laiin *Exodus 10* hi chhiarin sawi ho teh u. Bâwm dahlau takah lei dah ula, hmawlh leh lungte zawng khâwm rawh u. Chumi hmang chuan khaukhuapin thilhring a ei zo vekna lai hmun lem han siam teh u.
- In mit tuam chung khân in inah minute thum vêl kal kual han tum teh u. T̄anpuina in mamawh em?
- In chhônga êng awmzât kha han chhiar teh u. Êng min petu Pathian hnênah lâwmthu sawi rawh u.

Zirtâwpnî

- Hripui kha in chhôngte nênnawn ula, tichuan tunge an hming ring dik hmasa thei ber? Pathian rin manhla zia kha inzawt theuh rawh u.
- In chângvawn kha han sawi ho ula, in sawi kha in ti tak tak em?
- Pathian fakna hlâ “Alive, Alive” (No. 14) sa ula, chuan Pathianin in chhôngkua a vên che u avângin lâwmthu sawi ang che u.

Puzzle—7-na

VAWI KUÂ LAI HNIÂL

Kàwhmùhna: Hêng thú mal thlàn chhuah, Aigupta hremna hripuite hi a hnuaia thâina tûrah khuan zawng chhuakin, thâi bial zêl ang che: **blood, flies, locusts, boils, frogs, darkness, hail, livestock, gnats**

ZIRLAI 8-NA

FEBRUARY 25, 2012

THAH THUPÊK

CHÂNGVAWN: “Amah tîhtûte chu, an vêlah LALPÂ vântirhkoh chuan a awm chilh a, A chhanhim thîn,” (*Sâm 34:7, NIV*).

Chhiar Tûr: Exodus 11, 12; *Thlahtubulte leh Zâwlneite*, pp. 311-319.

Zirlai Tum: Sual lak aṭanga min chhanchhuah avânga Pathian kan fak hian chibai kan buk tihna a ni.

Ṭhiante nêñ in infaimnaah jail tâng anga manin, khawiah emaw an tantîr tawh ngai che u em? Tichuan a hnuah tu emawin rawn chhan chhuak che uin emaw, an chhuah che u emaw em? Israel ho tâñ chuan infiamna emaw, inkhualte lemna ang mai mai a ni ve lova. Aigupta ramah chuan a tak takin an tâng a, mahse Pathianin chhanchhuah dan tur ruahmanna ṭha deuh a nei a.

Mosia hna thawh tur bik Pathianin a nei a. Ṭum kua zet Israel ho chhuah zalên turin Mosia chuan Faroa a va hmu tawh a. Ṭum kua Faroa chuan a lo hnar fithla ṭhak a. Pathian chuan ram chhûngah hremna chi hrang hrang a thlentîr a. Tui thisenah a chang a. Uṭawk te, uihlî te, leh tho te an puang a. An ranvulhte an thî a. Mipuiin khawihli chhia, na zet mai an vei bawk a. Rialin an thlai a den chhiat deuh vek hnuah, a la bâng awm chhun chhunte chu khaukhuapin an ei zawh sak vek a. Hremna pakuana an tawrh lai phei chuan, ni thum chhûng zet ram chhûng a thim vek a. Mipuiin pâwn an chhuah ngam loh phah hial a.

Chutiang a thlen zawh vek hnu chuan Faroa chuan Mosia chu a mithmuha a inlâr leh vaih chuan thahah a vau va. Tichuan Pathian chuan hremna hnuhningber leh a râpthlâk ber a tîr tur chu Mosia a hrill ta a.

Pathian chuan, “Hremna hnuhningber a la awm. Hemi zawah chuan Faroa chuan a chhuahtîr ngei ngei tawh ang che u. Zanlaih tihlumtu Vântirhkoh Aigupta ram chhûngah chuan ka rawn tîr a nga. Fatîr zawng zawng an thi vek ang. Ka thupêkte an zawm chuan ka mîte erawh chu ka hum tlat thung ang,” a ti a.

Mosia chuan mipuite chu a ko khâwm a. “Israel mîte u, lo kal ula Pathian thupêk chu han ngaithla teh u khai. Chipchiar taka in zawm thlap chuan in him ang. In ngaihthah erawh chuan thihna in chungah a thleng thung ang,” a ti a.

“Chhûngkaw tinin beramnôte kum khata upa, sawisêlbo in thlang chhuak a nga. Tun aṭanga ni lînaah, ni tlâk rual vêlin, chhûngkaw paberin berâm chu a talh tur a ni. Thisen tlem azawng in dah ṭha a nga. Chu thisen chu in in luhna kawngka biangah leh a chungah in tâñ tur a ni. Chutia in tih zawh hnu chuan tumah in aṭangin in chhuak thiang tawh lo vang a, zîng khua a vâr hmâ chu in chhûngah in awm ṭhap tîr a ni ang.

“Pathianin Aigupta ram pumpui fang turin tihlumtu Vântirhkoh a rawn tîr dâwn a. Chhûngkaw tina fa piang hmasaber a rawn ti hlum dâwn a ni. Mahse kawngka bianga thisen awmna in apianga mîte erawh chu an thi lo vang. Chu in chu Vântirhkoh chuan a *kal hlên* dâwn a ni.

“Beram chu in hem hmin tur a ni a. Hnah khâ leh chhang dawidim telh loh nen in ei a nga. In ei lai chuan thawmhnaw hân, in keah pheikhawk in bun tur a ni. Berâm sa in ei bâñ chuan, meiah in hâlral tur a ni ang. Berâm pakhat ei zo tura in chhûngkua in tlêm lutuk a nih chuan, ṭhenawmte nen in inei ṭawm mai dâwn nia. Mahse in kawngka biang ve veah chuan thisen in theh kai theihngihl tur a ni lo,” a ti a.

Chumi nî a lo thlen chuan Israel chhûngkuate chuan Pathian thupêk ang thlap chuan an ti a. “LALPA tîr tichimittu chuan ram a chhuañsan ta e,” tih âuthâwm an hriat hmâ loh chuan in chhûngah chuan an tawm ṭhap a. Mahse Faroa chhûngte aṭanga Aigupta mi hnuaihningber thlengin an fatîrte chu an thi ta vek a.

A tâwp a tâwpah chuan Faroa chuan Pathianin ti tura a hrill chu tih zai a rel ta a. Israel mîte chu a ram chhûng chhuañsan turin thu pêk a chhuah a. Mi zawng zawng chuan phûr takin an thil neih ang chhun chhunte chu an têt khâwm a. Aigupta mi a pûte chu rangkachak leh tangkaraw thilpêkte an dîl hlawm a. Hlim taka nui bâwk bâwk chungin an in au kual vêt chêt chû a. “Kan zalên ta. A tâwpah chuan ka zalên ta tak zet e!” tiin.

Tichuan chumi zâna an zanriah ei chu ‘Kalhlen Kût’ tiin an ko va. Aigupta ram ațanga Pathianin a chhanchhuah zia an hriatchhuah ziah theih nân kum tin Kalhlen Kût chu Israel fâte chuan an lâwm tîn a. Juda mîte chuan vawiin ni thleng hian chu kût chu an la lâwm tîn. Kalhlen Kût hian Isua lo kalna leh kan sual aia a thihna tur a entîr bawk.

Kalhlen Kût hmasabera berâm thisen zârah Israel fa piang hmasaberten thihna an pumpelh ang bawk khân, Isua thihna hian sual lak ațangin min chhandam ve a ni. Isua kan rina kan hmangaih bawk chuan mi zalên kan ni a, A thihna zârah kan duh phawt chuan Vân ramah kan chêng ve thei dâwn a ni.

Kan Pathian hi a va han ropui tak êm!

TIHTÛRTE

Sabbath

- Isrealho khân Pathian tihdan kha a nihna ang chiah chiah a an zawm a ngai a. Keini pawh Pathianin Sabbath serhdan tur min pe a. *Exodus 20:80-11* hi zawng la, in chhûngte kha hrilh ve ang che u.
- Kawrlum ha leh tuiin chungin Isrealte ang a chang derin han kal kual vêl teh u. Pathian khân engvânga Isrealho kha an ei leh inlai khan kawrha turin a duh? Kalhlen kût chaw kha eng ang nge?
- Pathian fakna hlâ “Min Vêngtu chu” (No. 66) sa ula, chuan a vênhimna t̄ha tak avângin lâwmthu sawi rawh u.

Sunday

- *Exodus 11* hi in chhûng in khâwm atan chhiarin sawiho teh u. Fa piang hmasaber hian enge awmzia an neih? Tunge in chhûngah piang hmasaber? In nû leh pate chhûngah tunge piang hmasaber?
- Vântirkoh lem zia ula, tah chuan in chângvawn kha zia rawh u. Chumi hmang chuan in chhûngte zirtîr ula, in hmuh theih fona turah in khai/târ dâwn nia.
- In chhûngah piang hmasaber tân khân t̄awngt̄aisak ang che u.

Thawhtannî

- In chhûngte nen *Exodus 12:1-7* hi chhiarin sawiho teh u. Bâwm hluiin kawngka ruangam siam ula, hmawlhin rawng sen emaw, tomato sauce hmangin a ruangam chu chei ang che u.
- In inah kawngka ruangam kha han en teh u. Engang a sang nge? In chhûngkuua mi tu emaw ni khan a chhip tawng thei an awm em? Isrealho te zînga mi ni ta ula, in kawngka luchung kha tawng pha lo ta ula, engtin nge in tih ang?
- Pathianin, in t̄atak a pêk che avângin lâwmthu sawi rawh u.

Thawhlehnî

- *Exodus 12:8-13* hi in chhûngte nen chhiarin sawiho teh u.
- Berâm lem panga zia ula, an taksa atan chuan lapua bel ula. Hroi in seihleih vekin khai diat diat ula, chuan kawrkhainaah khai ang che u.
- In nûte hnênah khan chaw hmeha telh chi hnah pathum tem dîl teh u. A hem hmin te, a chhumte leh a hela eite danglamna enge? In chaw ei duhzawng chanchin sawi ula, Pathianin chaw t̄ha tak tak min pêk avângin lâwmthu sawi ang che u.

Nîlâinî

- Chhûng in khâwm laiin *Exodus 12:14-20* hi chhiarin sawiho teh u.
- A remchân chuan, tui lumah dawidim telh teh u. Enge lo thleng?
- A theih chuan, tui lumah soda han telh teh u. Eng thil nge lo thleng?
- In nûte kha chhang dawidim tel lo siam puiah sawm teh u. Changphut 100 gm, thlaihriak fiante 3-4, chi fiante 1-2 leh tui vawt 75 ml hi chawh pawlh ula, minute nga chhûng hmet ang che u. Hmun rukah t̄hen diat diat ula, i kut khan ti phebêng phêk rawh. Oven-ah minute

nga aṭanga sarìh degree 225 C/425 F-ah ur rawh u. Chhûng inkhâwm laiin in chhûngte in sem dâwn nia. Engvânga dawi dim telh lo nge?

Níngânî

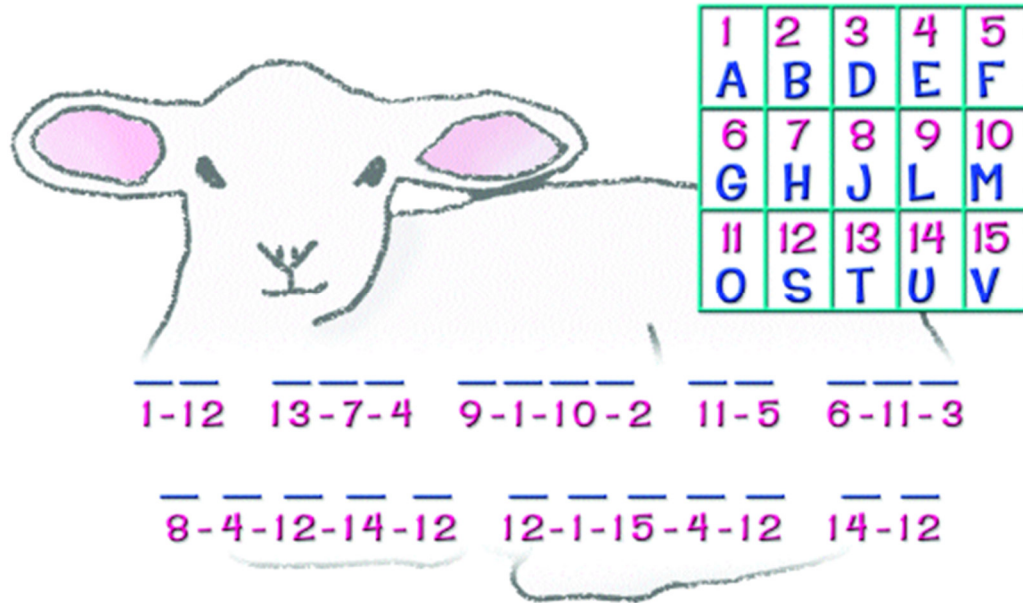
- *Exodus 12:31-36* hi in chhûngte nêh chhiarin sawiho teh u. Kalhlen kûh hi chaw danglam tak eina a ni a. Nangni pawh Zirtâwp chaw eitur danglam tak siamnaah in chhûngte han pui teh u. In chhûngkua hming card siam ula, chumi chu chaw ei nan inhmang dâwn nia.
- Museum tlawh turin ruahmanna siam ula. In ram thil hlûte kha in en dâwn nia.
- Zalen taka Pathian be ve thei lote tân khan ṭawngṭai ang che u.

Zirtâwpnî

- In zirlaiah thawnthu kha en nawn ula, lemchanah hmang ang che u. Thil eng emaw avânga Pathian kan fakna chhan tur han ngaihtuah ṭheuh teh u. In chângvawn kha in sawiho dâwn nia.
- Israelho khân Aigupta an chhuahtsan khân Pathian an chawimawi a. ‘Fak r’û’ tih hla emaw, a dang pawh sa ula, chawlhni a pêk che avângin in fak dâwn nia.

Puzzle—8-na
THÀH THÚPÊK

Kàwhhmùhna: Tùn kêr zirlai ațanga ‘hmangaihna thuchah’ chu hmùhchhuah tûr a ni. Heta nambar leh hawrawp ìntlùk tawn dân hmang hian, a hnuaia nambar chungah khuan ziaak zêl ang che.

As the Lamb of God Jesus saves us

ZIRLAI 9-NA

MARCH 03, 2012

MALSÂWMNA LUI LUANG

CHÂNGVAWN: “Tupawh a tuihâl chuan ka hnênah lo kal sela, in rawh se,” (*Johana 7:37, NIV*).

Chhiar Tûr: Exodus 17:1-7; *Thalhtubulte leh Zâwlneite*, pp. 342-344.

Zirlai Tum: Kan mamawhte min pek thîn avângin Pathian kan fak a ni.

In tui a hâl takzet laia tui in tur hmuh zawh miah loh châng in nei tawh ngai em? Chutiang thil chu Israel mîte chuan riahbûk thar an thlen a, tui intur an hmuh zawh miah loh tum khân an tawng a. Hetiang hi thil thlen dân chu a ni . . .

Ān chêtchhuah a lo hun leh tawh a. Israel fâte chuan puan in han kaih mai chu an awlsam viau tawh a. Rang takin an puaninte chu an kaih in an sut leh thei tawh a. Thlalêra an nundan chu Aigupta rama an khawsak dan phung nen chuan a danglam hle. Aigupta ramah chuan sal niin lal in leh temple sakte kha an hnaber a ni a. Tunah erawh chuan hmun dang dangah an kal kual a, Pathian kaihruai ang zêlin.

Pathian chuan kawng hrang hrangin a enkawl a. Aigupta rama hremna chi hrang hrang a len lai pawh khan a hum tlat tawh kha a ni a. Faroa sipaiten an rawn ûm lah khân, tuipuiah tlanchhuahna kawng a siam sak bawh a. Kâr tam vak lo liam taah khân an châw atan Pathianin manna a rawn pe tawh bawh a ni. Pathian chênchilhna chu chhûnah chhumding lianpuiin an hmu a, zânah meialh dingin.

Thlalêr chu hmun râlmuanlo tak a ni a. Chhûnah chuan khua a lum êm êm a, lung chungte lah chu thil chhum hmin theih mai âwm khawpin a sâ a. Zânah thung chuan boruak a vawt vût mai a. Inti lum tur chuan intuam lum a ngai thung a ni.

An inkulhna hmun thar tur Refidim an rawn thleng ta a. Kawng thui tak kal an ni bawh a, tu pawh mai chu an chauva, an tuite a hâlin vaivutin a bawh paw thung hlawm a. Ran rualte chu tui châkin an hrâm chuah chuah a. Berâm leh kêl te chuan ransate chu an lo chhawn awl lova. Sabbathengtungte lah chu an khek tuar tuar a, an kete an per chiam chiam bawh a, an thawm a na hle mai. Sanghawngseite chauh chu tui tlâkchham vânga chiaî ve lo awmchhun an ni. An ni chuan an taksaah tui an khawl thei a, tui tel lovin eng emaw chen an awm thei a.

Mi zawng zawngin tui an zawng vêt ruai ruai a, mahse tui a awm miah lo. Mîte chuan tui an hmuh leh hmuh loh an inzawt sup sup a. An chhanna chu a in ang ve: “Hmu lo,” tih vek a ni.

Tichuan kar lovah mipuite chuan Mosia an zawng ta huai huai a. An va hmuh chuan an phun ta sup sup a. “Tui intur min pe rawh. Kan tui a hal e. Kan chhûngte pawh an tui a hal tawh lutuk. Kan rante pawh. Tui intur kan neih vat loh chuan kan thi thei hial ang,” an ti a.

Mosia chu a lungngai ta hle mai a. Pathian chuan an mamawh a piang a pe dawn tih a hre reng si a. An tana Pathianin thil a tih hnem tawh zia lah an hmu ve vek bawh si. He hmunah hian Pathian ngeiin a hruai thleng a ni tih pawh hre thiam tur an ni tawh. Tichuan tui pawh a pe êm êm dawn si a. Mosia chuan, “Engti zia nge kei min rawh chhuahchhalh ni? Eng vângin nge Pathian chu in fiah tak mai? ” tiin a chhang a.

Mipuite chuan Mosia thusawi chu an bengkhawn lo, an âng bawrh bawrh tawh ringawt mai a. “Eng vângin nge Aigupta ram aţangin min rawn hruai chhuah kher kher ni? Hei kan thi mai dân a nih hi,” an ti a.

Mosia tihngaihna a hre lo hle mai a. Pathian lam hawiin a tawngtai ta a. “Heng mîte hi engtia han tih tur nge ni ang? Lunga min den an duh hial a ni si a,” a ti a.

Pathian chuan Mosia chu a rawn chhang a, “Israel mi hotute hruai la kal hranpui rawh. Nile lui thisena ka chantîr tuma i tiang kha keng la. Horeb-a lungpui bulah chuan ka lo ding a nga. Lung chu vua ang che, tichuan tui a lo chhuak mai ang,” a ti a.

Tichuan Israel mîte hruaitu ho chu a hruai hrang ta a. Lung chu a va hmu a, Pathianin a sawi ang chiah chuan a han vaw ta a. Tui a lo chik chhuak ta mai! Mi zawng zawng in khawp tui a lo chhuak ta! An rante in sên bâk a tam tui a lo chhuak ta a nih chu!

Pathian chuan an mamawh a rawn phuhruk leh ta. Pathian chu a danglam ve ngai lo. Wawiinah pawh kan mamawh min la pe chhonzawm zêl a. Kan Pathian hi a va han ropui tak êm!

TIHTÛRTE

Sabbath

- A remchân chuan in chhûngte nên tui awmna bulah han lêng vêl teh u. In in thlen hunah, tuino kha lek kâng ula, han en teh u. Thil lang kha a te nge a lian tual tual? Tuivawt tui tak kha han sem theuh ula, Pathian hnênah tuifim tak intur a pêk che u avângin lâwmthu in sawi dâwn nia.

Sunday

- Chhûng inkhâwm laiin, *Exodus 17:1-7* hi chhiarin sawiho teh u. Lungphêk zawng ula, tah chuan chângvawn ziak ang che u. Chumi hman chuan in chhûngte chângvawn zirtîr ula, in hmuh fo theihna hmunah in dah dâwn nia. Engang lungte nge in chênna bul vêlah awm?
- Vawiin hian tui lampang thil vawi engzat nge in khawih han chhiar teh u.
- Khawkhenna hmunah chêngte tân tawngtai rawh u.

Thawhtannî

- Chhûng inkhâwm laiin *Sâm 23* hi chhiarho teh u. Hei hian Pathianin kan mamawh a puhru thîn tih engtin nge min hrilh?
- *Exodus 17:7* hi chhiarho teh u. Chu hmun chu engtin nge Mosia'n a koh? Eng vâng nge? A theih chuan, in ram awmna hming chanchin hriat belh tum rawh u.
- Khawvêl hmun engzât hi nge tuiin a khuh? (lehkhâbû emaw internet emaw en ula.)

Thawhlehnî

- In kawt zâwlah chhang them eng emaw zât sava koh nan han dah chhuak teh u. Sava lo kal zât leh hming chhinchhiah la, chu chu chhûng inkhâwmnaah in chhûngte in hmuh dâwn nia.
- *Luka 12:6, 7* hi chhûng inkhâwm laiin chhiarin sawiho teh u. Kawngkhat tala Pathianin an mamawhte theuh vawiin hian a puhruk dân zâwt ula. In sava hmingziah kha in chhûngte entîr ula, vawiin hian savâte hi Pathian bâkah tu nge enkawl ve?
- Lâwmthu sawina lam hlâ sa ula, chuan sava mawi tak tak siamtu hnênah lâwmthu in sawi dâwn nia.

Nîlânî

- *Luka 12:22-31* hi chhûng inkhâwm nân chhiar teh u. Hausakna aiin engtin nge Pathian lalram i thlan zâwk theih ang? Luka'n thil kan tihlungngaih loh tur a tihte kha han ziak chhuak teh u.
- Lal thlalâk han zawng teh u. Pangpâr lem han en ula. Pathian khan khawi hi nge tha zâwk a tih? Nangni enge in ngaihdân? Eng vâng nge?
- Pangpâr tui im pe thei ang em han zâwt teh u.
- Pathian fakna hlâ "Malsawm tin rêng Hnâr" (No. 62) sa ula, Pathianin kan mamawh leh lungngaihna zawng zawng min enkawlsak avângin lâwmthu sawi rawh u.

Nîngânî

- *Matthaia 7:7-11* hi in chhûngte nên chhiarin sawi ho teh u. Pathianin kan mamawhte a puhruk dân poster-ah in chhûngkuain siam teh u.
- In chângvawn kha ennawn ula, nangmaha awmzia a neih dan in chhûngte hrilh ve rawh u.
- Vawiin hian in chhûngkua kha midangte tanpui kawngah, Pathian kut leh ke engtin nge in nih theih ang? Ruahmanna siam ula, tihlawhtling rawh u.
- Pathianin A hnênah kan thlente min ngaihlhâk sak thîn avângin lâwmthu sawi ang che u.

Zirtâwpnî

- In nûte kha chawlhni atan an inpuahchahnaah pui ula. Eng hnate nge in tih ve theih? Eng chawte nge in siam thiam ve?

- Tlai inkhâwm hunah in zirlaia thawnthu kah in chhûngte nân lemchanah hmang ula. In chângvawn kha sawiho bawh rawh u. Tûnkâr chhûnga zirlai aṭanga an zirchhuahte ṭheuh zâwt ang che u.
- Pathian fakna hlâ in duh ber sa ula, chawlniah in chhûngkuain malsawmna in dawn ṭheuh theih nân dîl rawh u.

Puzzle—9-na

MALSÂWMNA LUI LUÂNG

Kàwhhmùhna: Israel fâte Aigupta rama an chên lai leh, thlâlêra an zìn chhông zawnga Pathian malsâwmna an dâwn hriat reng nân, ⇨ awmna ațanga țanin ‘Tui’ awmna hmun han hruai thleng dâwn teh le.

ZIRLAI 10-NA

MARCH 10, 2012

SANGHA MAN TÛRA CHHUAKIN

CHÂNGVAWN: “Lo kal ula, mi zui rawh u, tichuan mihring mantuah ka siam ang che u,”
(Matthaia 4:19, NIV).

Chhiar Tûr: Matthaia 4:18-22; Luka 5:1-11; *Chatuan Nghahfâk*, pp. 222-228.

Zirlai Tum: Pathian hnung ka zui hian midang Isua chanchin ka zirtîr.

Mi sangha man lai in hmu tawh ngai em? Che châng lovin an thu ngar ngar thîn tlangpui a. Simon Petera chuan sangha man tumin zankhuain a thu ngat ngat a, mahse engmah man tur a hmu lo. Khawng engtin nge a awm zêl i han en teh ang.

Genesaret Dîl chungah chuan thlifim dam dap hi zanah a lo thaw heuh heuh va. Simon Petera chu a thian Jakoba leh Johana te nen sangha manin an awm a. A lên chu dîlah chuan a dêng a. Lên a den zâwnge tui a khak rî siâte chu a hria a. Tui chhông ril lamah chuan a lên chu a pil dalh dalh a. Simon Petera chuan eng hun nge ni tawh hriat tumin thlâ leh arsîte chu a'n melh kual a. Khuâ a vâp tẹp tawh a, nî pawh a lo chhuak thuai tawh dâwn tihte a hre thei a. Mahse a beisei angin sanghâ pakhat tê mah a la man dêr si lo. A thiante pahnih, Jakoba leh Johana-te pawh chuan an man bik chuan dêr lo.

Rei vak lovah chuan, Simon Petera chuan lên chu a han bih leh dâk dâk a, chik takin a kut chuan a han hai let kual vêl a. Zân thla êng no ruih hnuaiyah chuan sangha lo lang var deuh sap sap turin a beisei a. Mahse chutiang hmuh tur reng a awm lo. A lên huh hnuang mai chu lawng hnungah chuan a vun thawr a. A lawng karfung chu chuhin vaukam lam pan zai a rel ta a. Vân dum pawh chu a lo senno tial tial a. Simon Petera chuan a len chu kai pharhin a thianfai tan ta a. Chutianga a buai êm avâng chuan a bula Isua lo awm reng pawh chu a lo hmuh miah lova. Isua chu a lo kal hnai zêl a, mipui tamtakin an rawn zui a. Ani chuan Pathianin a hmangaihziat a hrilh thîn a. Mipuite hian hriat belh zêl an la châk a. Isua bul hnâi takah an lo pung khâwm a. An rawn hnaih chilh êm avâng chuan tuia nawr luh a nih loh nân, Petera lawnga a chuân kâi a ngai ta hial a. Chutianga a lawnga Isua a lo chuân avang chuan Simon Petera a hlim hlê a ni.

Mipuite lah chuan Isua kal bosan chu an duh lo va, Amah Isua zâwk chuan a kalsan rih lawk a ngai a ni. Simon Petera hnênah chuan, “I lawng hi tui thûk lamah kaltîr la, i lên kha dêng rawh,” a ti a.

Simon Petera chuan, “Âw le! Zirtîrtu, Jakoba leh Johanate nêh he dîlah hian zankhuain kan awm a. Sangha pakhat tê mah man tur kan hmu zo lo!” a ti a. A ngawih deuh vang vang hnû chuan, “Mahse i tih tlat chuan, man ka han tum leh chhin a nge,” a ti a.

Len chu boruakah chuan a thlawk chhuak ri fuâ mai a. Tuiah chuan a tla per chhak a, thâwm dang awm tawh lovin a pil ta ruai ruai a.

A hnu lawkah chuan Simon Petera chuan lên chu a han hnuk dalh dalh a. A thil hmuh chu âwih har a ti kher mai le. A lênh chuan sangha an kat tle ta noh noh mai! A lên chuan a man hnêm êm avângin a têt lek lek a. Simon Petera chuan Jakoba leh Johana te chu a kova, “In lawngte kha han khalh pheih ula, min han pui teh u khai!” a ti a.

Kâr lovah an lawngte chu sangha hlîrin a var khat ta vek a. Sangha chu an dah vûm hnem lutuk a, lawng chu a pil mai a hlauhawm hial zu niâ!

Simon Petera chuan sanghate chu a han thlîr vang vanga, Isua ke bulah chuan a bawpkhup ta thlawp a, “Min kalsan rawh. Bawlhhlawhnaa khat ka ni,” a ti a.

Mahse Isua chuan, “Hlau suh khai. Min zui rawh, mihring mantuah ka siam ang che,” a ti ta a.

Simon Petera leh, Jakoba leh Johana te chuan an lawng khat vûm thûr chu vaukam tîauphovah chuan an hnûk chhuak a, tah chuan an kalsan ta tawp mai a. An dam chhôngin a sangha man hnem ber chu kalsanin Isua chu an zui ta. An dam chhôngin a rawng an bawl tawh

dâwn a ni. An hnathawhte azarah mi tamtakin Isua chanchin an hriat phah dâwn a. Mihring mantu chu an ni ta tak tak a ni.

TIHTÛRTE

Sabbath

- In chhûngin, lawng leh miin sangha an manlai in hmuh theihna hmunah kal teh u. Petera lawng awmdâna in rin kha sawi ho ula. Tunlaia lawng awmdan nêh engtin nge kan khaikhin ang?
- Sangha mantu leh tuipuia hnathawkho tan ðawngtai sak ang che u.

Sunday

- Vawiin chhûng inkhâwm atan chuan *Mathaia 4:18-22* hi in chhûngin chhiarin sawiho teh u. Bible map-ah khan Galilee awmna zawng ula, a hmun lenzâwng kha in rama tui awm zât nen han khaikhin teh u.
- Lawnglem siam ula, tah chuan in chângvawn ziak ang che u. Chumi hmang chuan in chhûngte zirtîr ula, chuan in hmuh theih fona turah in dah dâwn nia.
- Pathian âw, min koh huna kan hriat thin theih nan ðanpuina dîl rawh u.

Thawhtannî

- Chhûng inkhâwm lain *Luka 1:35-42* hi chhiarin sawiho teh u. ‘Mihring mantu’ tih hi enge awmzia? In ðawngtai hmain, ‘Mihring mantuah ka siam ang che’ (I will make you fishers of men) tih hla (No 28) sa ula, chuan midang tâna entawn tûr ða tak in nih theih nân dîl baw ang che u.
- In nûten an koh che uin, Petera, Johana, Andria leh Jakoba ang a rang khân kal teh ule.

Thawhlehnî

- *Johana 1:35-42* hi chhûng inkhâwm atan chhiarin sawiho teh u. Andria’n Isua chanchin a hriat khân engtin nge a tih? In chhûngkua khan Isua chanchin midangte engtin nge in hrih ve theih ang?
- Sangha bâwm in neih chuan, an hleuhlai han en teh u. Engtin nge an thâwk ve hriat tum rawh u. In nei lo a nih chuan, sangha khawina hmun emaw an zawrhna emaw tlawh ang che u.
- Inah in hmanrua chi hrang hrang khan lawng lem han siam teh u. (aluminium foil, cork, paper etc) Khawi chu nge lawng atan ða duh ber?
- Pathianin ransa chi hrang tamtak a siam avângin lâwmthu sawi ang che u.

Nîlânî

- Chhûng inkhâwm atan chuan *Marka 1:14-20* hi chhiarin sawiho ang che u. In nûte leh pa hnênah khan an mi ngaihsân chanchin hrih tur che uin han ti teh u.
- Chanchinbu en ula, miin an ngaihsân deuh deuh hruaitu lem han chep thla teh u. Chutia in chhûngte’n an puihlai che u chuan Isua leh tunlaiah hruaitute in loh dân sawi ho ula, in ram hruaitute tan ðawngtai sak ang che u.
- Ngaihsân tlâk Pathian kan neih avângin lâwmthu sawi ula, nangni pawh midang tâna ngaihsân tur ða tak in nih theih nân lâwmthu sawi rawh u.

Nîngânî

- *Mathaia 4:18-22; Marka 1:14-14 leh Luka 5:1-11* hi chhiar ula, han khaikhin teh u. Thawnthu inang tlêma danglam deuhin an sawi ðeuh a. Enge an inanna leh, inan lohna?
- ‘Follow the leader’ emaw ‘Simon Says’ in in ðhianten nen han infiapui teh u.

Zirtâwpnî

- In chhûngte chawlhni atana inbuatsaihna kawngah muangchâng lovin ðanpuiteh u.

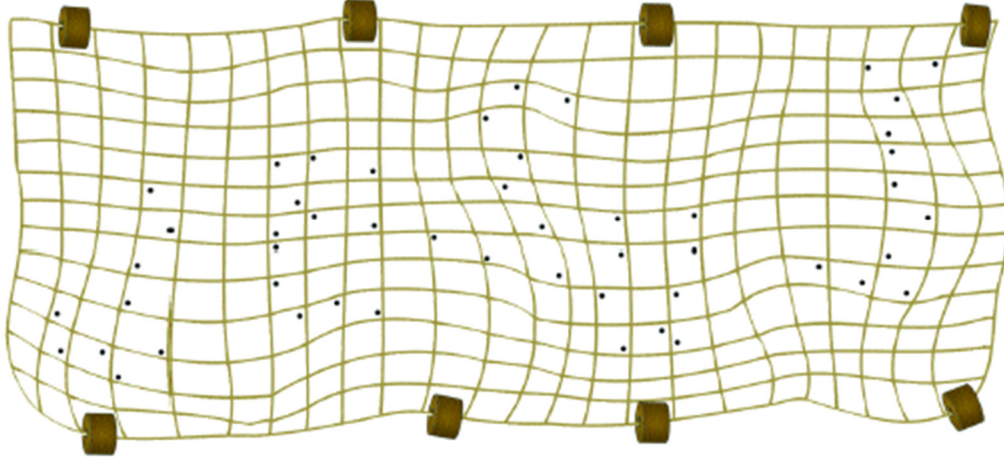

- *Luka 5:1-11* hi vawiin chhông inkhâwmah ennawn ula, in chhôngin chang rawh u. In chângvawn kha sawiho rawh u. ‘I will make you fishers of men’ tih (No. 28) leh a dang sa ula, chuan chawlniah in bulah Pathian a awm theih nân in dîl dâwn nia.

Puzzle—10-na

SANGHÀ MÁN TÛRA CHHUAKIN

Kàwhhmùhna: Petera, Jakoba leh Johana-te chu sanghà man tûrin an chhuak a, an nùn chu kumkhuâ atân tihdanglam a lo ni ta. An nùn lo danglam tâk dân hriat nân, a hnuaiia lên lema chhún hán awmna lai apiang hi pencil-in ziak hâng zêl ang che.

ZIRLAI 11-NA

MARCH 17, 2012

ISUAN ṬHIAN THAR A SIAM BELH

CHÂNGVAWN: “Mi fel takte lam tura lo kal ka ni lo va, mi sualte zâwk lam tura lo kal ka ni asin,” (Matthaia 9:13, NIV).

Chhiar Tûr: Matthaia 9:9-13; *Chatuan Nghahfâk*, pp. 251-254.

Zirlai Tum: Pathianin a chhôngkuua tel turin mi zawng zawng min sawm.

Khawhar deuh châng in nei tawh ngai em? Tuman an ngaihsak lo che ni a hriat châng in nei tawh em? Ṭhian neih miah lo châng te? Matthaia'n Isua a hmuh hma chuan a khua a har vawng vawng ṭhîn a. Mahse engkim mai chu a lo danglam zo ta. Hetiang deuh hian thil a thlen a rinawm . . .

Rom hovin Judai ram an hnêha an awp khân, Juda mi rêng rêng chu chhiah chawi tura tih an ni a. Tuman midang hnêna pawisa han pêk mai mai chuan an duh lo, a bîk takin anmahni awptu sipai hnênah ngat phei chuan an duh lo leh zual a. Chutianga chhiah chawi chu mi zawng zawngin an ngaithei lo hlê mai. Thenkhat phei chuan chhiah pêk loh dân kawng hrang hrang an dap kual vêl thîn a. Rom-ho chuan chhiah khawntu atan Juda mîte an ruai hlauh va. Tichuan Matthaia pawh hian chutianga chuan chhiahkhawn hnâ a thawh theih phah ta a ni. A hnâber chu miin chhiah tha takin an pe ngei a ni tih enfiah a ni.

Reivak lovah chuan a thiante zawng zawng chuan biak takngial pawh an be tui tawh lova. A chhôngte lah chuan amah nêna inzawmna nei pawh an duh tawh hek lo. Rom-ho lah chuan chuti takin an ngaina lutuk bawk hek lova. Chhiahhlawh ang deuhvin an en a, an ngaihsak tha duh lo tlangpui thîn. An duh chu an sum chu a ni mai a. Amah han be lûmlâmtu awm chhunte chu amah ang thova chhiah khawn vetute chauh chu an ni mai e.

Mîte chuan chhiahkhawntute chu mi daw thei, mi bum hman leh rûkru ang hialin an ngai a. Mahse chhiah khawntute zîngah chuan mi tho tak tak awm bawk mahse, mi tha tak takte pawh an awm ve tho va. Rom-ho chuan a hranin hlauh an pe lêm lova. Anmahni hlauh tur chu an chhiahkhawn tur zat ai tam hlek khawnin an ngah ve mai turah an ngai a. Chutia an pawisa khawn chuangbâng chu an eitur a ni ve mai. Tichuan chhiahkhawntute chuan a tlangpuiin mipuiin an chawi tur ai tam deuh hi an khawn deuh tlangpui a.

Matthaia chuan Isua chanchin chu a lo hre ve nual tawh a. Miin amah be lêm lo mahse, an tîti vêl chu a hre phak tho thîn a. Chhiah pe tura an lo kalin, an thil sawi te chu a lo hre thîn a ni. Chutianga chuan khawchhônga thil thleng chanchinte chu a hre ve thei thîn a.

Isua chanchin chu a ngaihnawm thei viau mai a. Kea kal ngai rêng rêng lote leh engmah hmu thei ngai lote chu a tidam tih te a ni a. Chutianga damna changte nuam ti lutuka tlan kual vêl leh zuang ve tawr tawr chu Matthaia pawh chuan hmuh chang a nei ve tawh bawk a. Isuan sualte a ngaidam tih mi sawi a lo hre tawh bawk a. Matthaia chuan mak ti takin a ngaihtuah neuh neuh thîn a. Thil diklo a ti ngei tih chu a in hria a. Isuan a sualte chu a ngaidam sak ve thei a ngem le? Isua hian Matthaia hi a be duh hrim hrim a ngem aw?

Ni khat chu le, thil mak deuh mai hi a thleng ta. A tîrah phei chuan Matthaia chuan khawpui chhôngah chuan buaina lian tham tak a chhuak emaw a ti nghê nghê a. A awm a nuam lo khawp mai. Mipuite chu Rom sawrkar lak aţangin an hel chu a ni thei lo vang! Buaina râpthlâk zâwk an chawc chhuak a ni ringawt ang. Sipai tam zâwkin khawlai uluk zâwkin an rawn vêng mai dâwn a. Eng thil chiah nge maw thleng le?

Isua chu Matthaia hmâ taka chuan a rawn ding ta thut mai a, a rawn be lehngâl. Isua chuan, “Matthai! Lo kal la! Min zui rawh!” a rawn ti ta mai.

Matthaia chu a inngaihtuah buai lo. A tho lawk a, a hna leh thil khawn zawng zawng chu a chhiah khawnpuite kutah a hnutchhiah a, Isua chu a zui ta ngâl a.

Isua puih theihna kawng eng emaw tal a neih ringin Matthaia chuan Isua zui turin rilru a siam fel a. Midangten Isua chanchin an hriat ve a duhsak êm avângin ruai ropui tak a buatsaih ta nghê nghê a.

Lekhaziaktute leh Farisai ho chuan eng thil nge thleng tih thlithlain an lo kal ve a. Matthaian Isua a mikhual tih an hmu a. Chhiah khawntute nen an chaw ei khâwmlai an va phâwk a. Mak an ti hle mai!

Isua chuan anni chu a han en hê hâu a, “Mi hrisêlte chuan doctor an ngai hlei nê, mi bawrsâwmte erawh chuan doctor an ngai a ni. Mi felte sual simtîr turin ka lo kal lo ve. Misualte an sual hawisantîr tura lo kal ka ni zâwk,” a ti a.

Chu Isua chhânna chuan mitin tan beiseina a siam a. Pathian chhôngkua zînga tel turin tumah hmaih palh an awm tur a ni lo.

TIHTÛRTE

Sabbath

- Matthaia chu chhiahkhawntu a nih angin, pawisa chhiar a rang êm êm a. In chhôngte nen khan lêng chhuak ula, miin hmuh kha, tu nge chhiar hnem thei ber han en teh u. Chhiahkhawntute chu Rome sorkar tân an thawk thîn a. Matthaia chhiahkhawn, vêngtu sipaite angin khawng takin han kal vêl teh u.
- Pawisa thîr lian tak hmangin bial sawmpakhat siam ula, chep thla rawh. In chângvawn thumal te tein ziak theuh ula, chawhpawlh kual ula, chuan a nih dân tur angin rem tha leh ang che u. Hemi hmang hian in chhôngte in zirtîr ve dâwn nia.
- Chawhni chhông zawngah in bulah awm, Pathian hnênah lâwmthu sawi rawh u.

Sunday

- Chhông inkhâwm laiin, *Matthaia 9:9-13* hi chhiarin sawiho teh u. Engvângin nge Farisaiho khân Isua kha Matthaia inah chaw ei lo tura an ngaih?
- In chhôngte nen khan tunkar chhôngin in thianté lênga sâwm turin han duang teh u. Isua'n Matthaia amahzui tur a, a sawm dân chanchin kha lo hrilh la. 'Follow the leader' tih kha, a hotu nih in chhôngkin infiam ang che u.
- Thian tha tak petu che, Pathian chungah lâwmthu sawi rawh u.

Thawhtannî

- Chhông inkhâwm laiin *Matthaia 9:12, 13* hi chhiarin sawiho teh u. Isua'n *damloten doctor an mamawh*, a tih kha enge a awmzia?
- In ban rêka marphu kha in kuttang pahnih khân dek ula, minute khatah engzât nge phû han chhiar teh u. Chutiang chuan midang te pawh tih sak ve ang che u.
- Damlo emaw upa deuh, duh duh a kal sawn thei tawh lote tlawh ula, anmahni tihlim turin eng emaw in tih sak dâwn nia.
- In chhôngkua hrisêl taka in awm avângin lâwmthu sawi ang che u.

Thawhlehnî

- Vawii chhông inkhâwm chu Farisaite leh chhiahkhawntu chanchin *Luka 18:9-14*-a mi kha han chhiarho teh u. Isua'n *chhiahkhawntu chu thiamchang a ni e*, a tih kha enge awmzia? Chhiahkhawntu ang rilru in neih ve theih nân tanpuina dîl ang che u.
- Chhiah tih hi Bible hrilhfiahnaah han en ula, wawî engzat nge a lo lang? Chhiahkhawn lam thawnthu enge a dang in hriat theih?
- Pathianin in chhôngkua sum mamawh a pêk che u avângin lâwmthu sawi rawh u.

Nîlâinî

- *Matthaia 17:24-27* hi chhông inkhâwm laiin chhiarin sawi ho ula. Engtin nge chhiahpêk chanchin min hrilh theih?
- In pawisa thîr siam chawp hmang khân in chângvawn kha han en nawn teh u.
- Bible hun laia an pawisa thîr hman thîn chanchin hre turin dictionary emaw encyclopedia en ula, a lem a awm phei chuan in chhôngte kha entîr ve rawh. Tunlaia kan hman thîn nen enge a danglamna? In awmna hmuna pawisa thîr leh pawisa lehkha hlut dan hriat han tum bawk ang che u.
- Engtik lai pawha Pathian in dah hmasak ber reng theih nân tanpuina dîl rawh u.

Nîngânî

- In chhôngte nen *Matthaia 28:19* hi chhiarin sawiho teh u. Tute nge Isua'n an chhôngkua zinga tel tura sawmte chu? Nangni tute nge in sawm ve ang?
- Isuan an chhôngkua a tel tura min sawm hi, midangte in hrilh ve dan tur ngaihtuah ula, in tih dân leh sawi dân tur in zir lâwk dâwn nia.

- Poster hmanga midangte Pathianin a chhông zînga tel tura a duhzia hriatîrna han siam teh u.
- Midangte biakna hunṭha in neih theih nân Pathian dîl ang che u.

Zirtâwpnî

- *Matthaia 9:9-13* hi chhiar nawn ula, chuan in chhôngin lem chang chhuak teh u. In chângvawn kha sawi ula, chuan ‘I will make you fishers of men’ (No 28) tih hla kha in sa leh dâwn nia. Midangte in chhông zînga nuam an tih ve theih nân ṭanpuina ngên ang che u.
- Pathian chu Chawlhnia in chhông zîngah lo chêng tûr leh malsawm tur che uin dîl teh u.

Puzzle—11-na

ISUA'N THIAN THAR A SIAM BÈLH

Kàwhhmùhna: Bible hún laite kha chuan tangka thîr chi hrang hrang an hmang nasa hlê. Lal thâr apiangin tangka an siam thâr zêl thîn a ni. Pathianin khawvêl mî tûte nge A chhôngkuaa tel tûra A sâwm hriat nân, a hnuai tangka leh hawrawp intlùk dân hmang khuan, a hnuai milem chung a âwl hi dahkhat zêl ang che.

ZIRLAI 12-NA

MARCH 24, 2012

NAUPANGTE RAWN KALTÎR RAWH U

CHÂNGVAWN: “Naupang tête ka hnênah han kaltîr ula, hnar suh u; Pathian ram chu hetiang mîte tâ a ni si a,” (*Luka 18:16, NKJV*).

Chhiar Tûr: *Luka 18:15-17; Chatuan Nghahfâk*, pp. 493-498.

Zirlai Tum: Kei anga naupangte hi Pathian chhûngkaw zinga tel atan min duh êm êm a ni.

Mikhual pawimawh takin in khua a rawn tlawh tum kha in la hre thei em? Mi zawnng zawnng engtin nge an awm? Chanchinbuahte a thlalâk a chuang uai uai em? Flag vaiin in lo ding em? Vawiinah chuan mi pawimawh takin khaw pakhat a tlawh chungchang kan ngaihthla dâwn a. Hetiang deuh hian thil thlen dan chu a ni mai thei e . . .

“Thil in lo hre ve tawh em? Khaw chhûngah Isua a awm a nih chu.” Chu chanchin chu khawpui chhûnga mîte chuan an inhrilh chhâwnng zêl a. “Isua heta hi a lo kal e,” an ti a. Mi zawnng zawnng chuan Isua hmuh chu an duh theuh va. A thusawi ngaihthla turin paho chuan an hna tûlte an kalsan hlawm a. Damlote chu an thiante leh an chhûngten Isua bula thlen tumin an theih tâwp an lo chhuahpui ve theuh bawk a. Midang a tihdam chungchângte an lo hre tawh thîn a. Anni pawh chu a tihdam ve ngei an beisei a ni.

Mipui zînga Isua chetla vêl chu mi zawnng zawnng chuan hmuhnawm ti takin an thlîr thup mai a. Mitdel mi lo var laite an hmu a. Kebai kea kal leh thei ta, hlim taka zuanga tum kual vêlte chu an nuihpui bâwk bâwk a. Nû leh pâ leh naupangte an lo dam leh laite pawh chu an hmu vek a. Mi zawnng zawnng chuan an mamawh ang zêlin tanpuina an dawng theuh va. Tumah tih beidawn an ni lo.

Nu thenkhatin Isua chanchin an han hriat chuan, hmuh ve ngei an duh ta a. An fâte mal sawmsak turin an duh a ni. An fâte khawlai lêng chu an ko haw thuai thuai a. A mal malin an han bualfai sawk sawk a, an thawmhnaw tha ber berte chu an bel sawk sawk a. Naupangte pawh chu an phûr hle mai! Isua an hmu dâwn a nih chu!

Khawi hmunah pawh naupangte chuan Isua chu an ngaina êm êm zêl a. A lo nuih thîn a. Zaidam takin a lo be vêlin, thawnthu ngaihnam tak takte a hrilh thîn a. Pangpâr leh thil ho tê tê an rawn pêk thinte chu a lawm êm êm thîn a ni.

Tichuan nu thenkhat chu hmanhmawh takin khawpuiah chuan an tlan tlang a. An thiante an hmuh apiang hnênah chuan, “Hawh u, Isua hmu turin lo kal ve rawh u,” a ti hlawm a. Naupangte lah chuan an thiante an lo hrilh ve zêl bawk a, reilo teah an inzui ta dum dum a. Nauno pawm nûte erawh chu an kal chak hlei thei lova. Nausên pawmte chuan kal an harsat ang reng hle a.

A tawpah chuan nûte leh naupang ho chuan Isua lo bial mup muptu mipuite chu an va fin ve ta a. An hmaa mi sângpui pui ding khupte chu en khum an han tum ngial a. Naupang thenkhat mi kapkâra luh tumte pawh an awm mah nâ. Mahse Isua kiang an thleng thei ta hauh lo mai. Mi tupawh mai chuan hmuh vek an duh si a. Isua kianga kal hnaih tumin an in nem luai luai ni ber hian a lang a. Nuhô beisei chu a bo ta hle mai a. Isua an hmuh ve theih nâna tanpui theitu an awm ang ngem aw? A zirtîrte hian puih theih dân an hre mahnâ.

Nuhô chuan zirtîrte hnênah an fâte chu an va hruai ta a. Zirtîrte chuan an lo hau ta zêk a. An lû an thin khum a. “Kal bo rawh u. Isua buai zia hi in hmu thei lawm ni? A chauhzia te hi en ta che u?” an lo ti a.

Isua chuan chûng thil thleng zawnng zawnng chu a hmu a. “Ngawi lawk teh u! Naupangte kha ka hnênah han kaltîr teh u. Tumahin lo dang suh u. Pathian Lal ram chu hetiang mi angte tan hian a ni si a,” a ti a.

Zirtîrte leh mipui zawnng zawnng chuan mak an ti hle a. Mipuite chu an kiang duak duak a, nu leh an fâte chuan Isua chu an va hmu thei ta a. An tân hun rei tak a hmang a. Naupangte chu a malchungah a chuang a, mal a sawm hlawm a. Nute hnênah chuan chung naupangte a hmangaih zia te chu a hrilh a ni mai thei. Pathian hmangaih tura an fâte enkawl dânte pawh a hrilh mah nâ.

Chumi nia nu leh naupangte hnêna Isua thusawite chu kan hre chiah lo. Mahse a bula rawn kal an chak vângin a thin a rim hauh lo tih erawh chu Chiang takin kan hre thei. A hlim hle zâwk! Han chhawnchhaih vêl chu nuam a ti!

Isuan naupangte leh nute a la hmangaih reng a. Vawinah hian a hnên pan turin a duh che u. A chhûngkaw zinga mi ni ve turin a duh che ua ni.

TIHTÛRTE

Sabbath

- Vawin tlai chu in chhûngte nêl lêng chhuak ula, Isua hmu tura kal angin in inngai dâwn nia. In chhûng zîngah tunge ngal seiber en u la. Ngâl tawiber en bawkw rawh u. Eng tiangin nge an insei hleih?
- Zuan te, tlân te leh kal theia in awm avângin Pathian hnênah lâwmthu sawi ang che u.

Sunday

- *Luka 18:15-17* hi chhûng inkhâwm atan chhiarin sawi ho rawh u. Isua'n Pathian lalram chu naupang têtê tâ a ni e, a tih kha enge awmzia? Mi tu emaw kha zirtîrte ang khân chang se, in kal tlang thei bîk a ngem?
- Naupang lem ziaq ula, a chhûngah chuan in chângvawn kha in ziaq dâwn nia. Puzzle siamin awmze nei takin chep thla hlawn ula. Puzzle chu rem khâwm ula, in chângvawn in sawi dâwn nia. Hemi hmang hian in chhûngte in chângvawn in zirtîr ve dâwn nia.
- Hmangaihna tâwp lova min hmangaihtu Pathian hnênah lâwmthu sawi rawh u.

Thawhtannî

- *Matthaia 19:13-15* hi chhûng inkhâwm atan chhiar in sawi ho teh u. Isua'n a zirtîrte bulah khan engnge a sawi? In nûte leh pête hnênah khan Pathian chhûngkuua lawmluh nih an inhriatdan han sawi tir teh u.
- In pindan kawngka lu-ah khan welcome tih banner târ ula, chu mi hmang chuan nangmah hmu tura lo kalte in lo lawm thîn dâwn nia.
- Pathianin a chhûng zinga naupang te tel ve tura a sawm avângin lâwmthu sawi ang che u.

Thawhlehnî

- Chhûng inkhâwm lain *Luka 18:18-30* hi chhiarin sawi ho teh u. Eng vânga pavalai ho kha Isua lak atanga kalsawn nge an nih? Eng thilte nge a kalsan ngai kha?
- In chhûngte hnênah Sabbath School-a lo kal ngai lo in thiantê ngaihtuah chhuahtîr ula. Chu mi chu chawlhni leha lo inkhâwm turin sâwm ang che u.
- Thlatin chhuak chanchinbu hlui zawng khâwm ula. Pathianin a hmangaih che u tih hriat chhuahtîr theitu che u milem i chepthla dâwn nia. Thinlung lem lianpui ziaq ula, chumi chhûngah chuan in milem chehthlak ho chu bel la. Thinlung lem hnuaiah chuan "Pathianin min hmangaih," tih ziaq bawkw ang che u. In chhûngte hmuh ve rawh.
- 'For God so loved the World' (No. 18) sâ ula, chhûngkaw duhawm tak petu che Pathian hnênah lâwmthu sawi ang che u.

Nilaini

- In chhûngte nêl *Matthaia 18:1-6* hi chhiar hovin sawi ho bawkw ula. Engvângin nge Isuan a zirtîrte hnênah *naupang ang* ni tura a hrilh? Naupang chhia tak taka in infiam vêl turin a duh tihna em ni ang? Nge chutiang lo deuh chu a sawi?
- In nûte hnênah chhang ram chi siam dîl ula. A theih chuan mihring lêm êmaw thinlung lêm êmaw siamna chi chhang zaina (cutter) hmang ang che u. In thiantê hnênah in chhang siam chu in pe ve dâwn nia. Isuan a hmangaih a, A chhûngkaw zinga tel ve turin a duh tih hrilh ang che u.
- Tawngtai hmian "Mâwinain A Huâl Vêl" (No. 56) tih hlâ kha saho ula. Pathianin a hmangaih tih hre lo in thian tuemaw tân tawngtai sak ang che u.

Ningani

- In chhông inkhâwmnaah *Matthaia 9:18, 19, 23-25*-a thawnthu kha chhiar ula, sawi ho baw k ang che u. Isuan naupangte a puihna chanchin Bible-a inziahna dang han ngaihtuah teh u.
- Midang tuemaw tân thil tha vawiinah ti ang che u. Thlêng te silpui ula, nau awm a ngaih leh naute awmpui baw k ang che u. In hmangaih tih hrilh ula, Pathian chhôngkaw zinga mîte an ni ve tih hrilh baw k ang che u.
- Stamp pad emaw kut hnawihna rawng hmangin kutze chhôngkua siam ang che u. Lu lem atan vawi khat nem ula, taksa atan vawi khat nem leh ula, kut leh ke lem atan vawi hnih ve ve in nem dâwn nia. Chutiang chu in chhôngkaw zawt siam ang che u.
- In chhôngkua Pathianin malsawm turin dîl ula, in nî te leh nutêi te, patêa leh putêa te, in ûnau te, leh in pî leh pûte pawh dîlsak ang che u.

Zirtâwpnî

- In chhông inkhâwm nân *Luka 18:15-17* kha chhiar ula, a thawnthu kha a lemin chang ang che u. In chângvawn kha han sawi ho teh u.
- Fakna hla in ngaihnat zâwng takte sa ho ula, Sabbath malsawmna petu che u Pathian hnênah lâwmthu in sawi dâwn nia.

Puzzle—12-na

ISUÂ ȚHIÂNTE

Kàwhhmùhna: Tûnkâr zirlai târlang thei tûrin, a hnuaia milem awm Țhiânga a inhmèh lo zâwk zêl chu i thâi chhe zêl dâwn nia.

Isua'n a dèh (fàwh leh malsâwmsak) atân -ten an
  rawn hruai a. Mahse zîrtîrte chu an   a,
mahse Isua erawh chu a   hlê thúng a.

Isua'n 'Pnaihta Lmarla [rem dik la] chu Naupangte tâ' a ni tih a sawi ta zâwk a ni.

ZIRLAI 13-NA

MARCH 31, 2012

PÀ TÊ: RILRU LIÂN

CHÂNGVAWN: “**Tunah lâ la hian ka neih zawng zawng zâtve pachhiate hnênah ka pê ang.**”
(*Luka 19:8, NIV*).

Chhiar Tûr: Luka 19:1-10; *Chatuan Nghahfak*, pp. 529-533.

Zirlai Tum: Thil diklo ka tih dik hian Isua hmangaihna ka lantîr a ni.

Tualah emaw inkhelhna hmunah emaw kalin, engmah hmuh that ve theih miah loh tum in nei tawh em? In paten a kokichhuan che pawh a ni mai thei. Chutiang chu in tawng tawha nih chuan, mipui hnunga Zakaia tangkhang vèl chu in hriatthiapui thei mai awm e.

Zakaia chu Jeriko khuaah a chêng a. Khawpui chhûnga in lianber leh Țha ber berte chu a ta an ni a. A hausak êm avângin thil Țhaber berte chu a nei a. Mahse tumahin an ngaina lo va, a chhan chu mi bum leh mi pawisa eisak dân a thiam êm vâng a ni. A thiltih dan chu mi zawng zawngin an hria a, mahse tih vak ngaihna an hre bawh si lova. Zakaia chu Rom-ho tana chhiahkhawntute hotuber a ni a. Rom-ho hnêna chhiah a pêk luh tûr ang zat a theh luh phawt chuan a bâka a thiltih engmah Rom-ho chuan an engto lova. Tichuan Zakaia chuan a duh hun hunah an chhiah chawi tur chu a ti puang mai a. Tichuan a khawn tur aia tam daih khawnin, Rom-ho hnêna a pek luh bang zawng chu a nei hmiah zêl a.

Nikhat chu Jeriko khuaah Isua a lo kal tih thawm Zakaia chuan a lo hre ve a. Isua chanchin chu a hre nasa viau tawh a. Isuan damlo te, kebai te, leh mittel te a tihdam chungchângte pawh a hria a. Țhenkhat chuan mitthi a kai tho tihte an lo sawi bawh a. Chutiang thu lêng vèl avâng chuan Isua chu miin anngai ropui hle a-Zakaia pawh chuan hmuh ve ngei a duh ta a ni.

Isuan chhiahkhawntute chawhlui a kilpui tih thawmte a lo awm bawh nen. Mi nazawng chuan Zakaia chu an be duh lo emaw a ni a. Mahse hemi hi chuan chhiahkhawntute in a tlawh duh a nih chu. Chhiah khawntu Levi Matthaia chanchinte pawh a lo hre tawh bawh a. Isua zuitu bulfuk tak ni turin Matthaian engkim a kalsan kha a ni a. Chu thu pawh chu a thang huai huai bawh a. Zakaia chuan, *Isua hian ka hnêna sawi tur eng emaw tal a nei ve mai thei a sin*, tiin a lo inghaihtuah ve neuh neuh va.

Ni e, khawpui chhông ti ti a tling takzet a ni. Isuan Jeriko khua a lo tlawh dawn tak tak tiin. Zirtirtu hmel han hmuh ve hrim hrim chu Zakaia chuan a tum ta a. A office a khar a, khawlaiah chuan a tei chhuak ve ta a.

Khawpui chu a lun êm êm a, mipui lah chu an tam tual tual mai bawk a. Zakaia tan chuan tih ngaihna a vang hle. Mipuiin Zakaia an hmuh chuan an intel ruh sawt a. Mi luchunga enkhum tumin a han zuang ngial thîn a, mahse a hlawhchham chiang kher mai. Amah lah chu a tawi êm êm mai a, tuman kian ta nge an ti bawk si lo. Mahse hmuh ngei chu a tum ruh tlat a. A beidawng mai mai dawn lo. Isua chu a hmuh ngei ngei a ngai a ni.

Zakaia chuan kawthler chu a melh tawn vèl ruai a. Thingkông sang tak, upa tawh tak chu a hmufuh ta. A lawn thei ang em le? Puitling thingkunah an lawi tawi tawi ngai meuh si lova. Mahse atan Isua hmuh theihna kawng dang a awm ngang si lo. Tichuan thingkôngah chuan a lawn ta a. A zâr lian takah chuan a t̄hu vâng a, a hnuaiia kawng chu a thlîr vung vung a. A awmna lam pan chuan Isua chu a rawn phei ta!

Chu thingkông bul a lo thlen chuan, a ding ta chat a, chunglam a en chho va. Zakaia chu a han hmu a, a nui var var a. Mipui pungkawm zawng zawng chu an ding ta t̄hup a. T̄henkhat chuan an lo nuihzat! A thenin an thiante an nghawk a, an kâwk luih luih a. Zakaia chuan mipui chezia chu a ngaihsak chang lo. Isua thusawi tur hriat tumin a ngai chang ran a.

Mi zawng zawng hriat theih tur chuan Isua chuan, “Zakai, lo chhuk rawh. Vawiiinah i inah ka thleng dawn e,” a ti ta mai.

Zakaia chuan a beng chu a ringhlel rum rum a. Isuan a in a tlawh ang maw? Tuman a in an tlawh ngai si lo. Thingkôngah chuan a tawlh thla par par a, hma a hruai ta larh larh a. Mipuite chu an kiang duak duak a. Mipuite chu an phun ru sep sep a. “Engtin nge Isua chu misual inah a thlen duh le? ” an ti lawng lawng hlawm a.

Zakaia chu a lo ding chhuak a, ti hian a sawi ta a: “LALPA! Ka neih zawng zawng zatve hi pachhiate hnênah ka pê a nga. Mi tupawh ka bum a nih chuan, a let liin ka rul leh vek ang,” tiin.

Isuan Zakaia chu a thlîr Vang vanga. Tichuan amah sawisela lo phun mur mur mipui ho lam chu a hawi a. “Vawiiinah he inah hian chhandamna a lo thleng ta. Hei hi Mihring Fapa lo kal chhan chu a ni-bote zawnga chhandam hi,” a ti a.

Zakaia'n Isua a hmuh hmâ aţang daih tawh khan mipuite a bum thîn avângin pawî a ti tawh a. Tunah Isua a hmuh takah chuan, mipui pungkawm hmaah a inpuang ta a ni. Isua a hmangaihna chuan thil a tih dik loh tawhte siam t̄ha leh turin a pui tih a lantîr a. Nang pawh Isuan a t̄anpui thei che a sin.

TIHTÛRTE

Sabbath

- In chhôngte nêl lêng chhuak ula. Zakaia lâwnna ni awm tak thingkông lianpui han melh kual ula. Thing chi hrang hrang eng ang nge in hmuh? In thing hmuh hming kha ziak tlar ula, tunkar chhông zawngin in ziah belh zêl dâwn nia. “Zacheus was a wee little man” (No. 69) tih hlâ kha sa teh u.
- Thingkôngte a siam avângin Pathian hnênah lâwmthu sawi ang che u.

Sunday

- Chhông inkhâwm laiin *Luka 19:1-10* hi chhiarin sawi ho teh u. Zakaia hlim turzia kha han ngaihtuah teh u. Mi tu emaw ina leng tura sawm dîl rawh u.
- Bible hunlaia an pawisa ip lem siam turin 15cm emaw 6 inch a bialin puan chep thla ula. 1cm or ½ inch a hula, a tlang zeî zeiah chuan, 4cm/1.5 inch vêla inhlatin rek kaw thluah la. Chumi kuaah chuan hrui emaw, la hrawl deuh emaw thil ula, tichuan pawisa ip chu in pawt zîp dâwn nia.

- Pawisa thîr lem aiah bial sawm pathum chep thla ula, in chângvawna thumal te te kha ziaak rawh u. Chawh fin vek ula, rem khâwm leh teh u. Hemi hmang hian in chhôngte chu Bible châng zirtîr ula, in pawisa thîr siam kha ni puan ipte siamah khân in dah dâwn nia.
- In mamawh pe thîntu Pathian hnênah lâwmthu sawi ang che u.

Thawhtannî

- *Matthaia 5:23, 24* hi chhông inkhâwm laiin chhiarin sawi ho teh u. Engtik hunah nge in thil tih dik lohte in tih dik ang?
- In chhôngte nêp pawisa thir emaw pawisa tlang emaw chik takin han en ho teh u. Eng ang chhinchhiahna nge in hmuh? Chung chhinchhiahnate chu eng tihna nge? Pawisa thîr nangmahnî pualin siam chhuak ve teh u.
- In thil tih dik loh tih dikpui tur chein Pathian sawm rawh u.

Thawhlehnî

- In chhôngte nêp *Matthaia 18:21, 22* hi chhiar hovin sawi ho teh u. Isuan a zirtîrte hnênah enge hrilh a tum? Mi wavi engzat nge kan ngaihdam tawh tih kan chhinchhiah tur a ni em?
- Sawmsarih hmun sarih chu engzât nge?
- In theih chuan thingkûngah han lâwn teh u. Engtianga sang nge Zakaia kha thingkûngah khân a lâwn in rin?
- Taksa hrisêl tak petu che u Pathian hnênah lâwmthu sawi rawh u.

Nîlânî

- Chhông inkhâwm hunah *Luka 6:37, 38* hi chhiar ho teh u. Midang ngaihdam leh midang hnêna ngaihdam dîl hi engvâng in nge a pawimawh viau? In chângvawn kha ennawn rawh le.
- Thlengsilnaah khan no dah la. Tui luangliam zawih zawih khawpin no chu han tikhat teh u. Hei hian midang chungah kan rilru puttur engnge min hrilh? *Luka 6:37, 38* hi chhiar ho leh ang che u.
- Buhfai bag emaw, dal bag emaw, thil dang eng emaw hmangin in chhôngkaw ke tahfaina tur siam teh u.
- Kawng hrang hranga mal min sawmtu Pathian hnênah lâwmthu sawi ang che u.

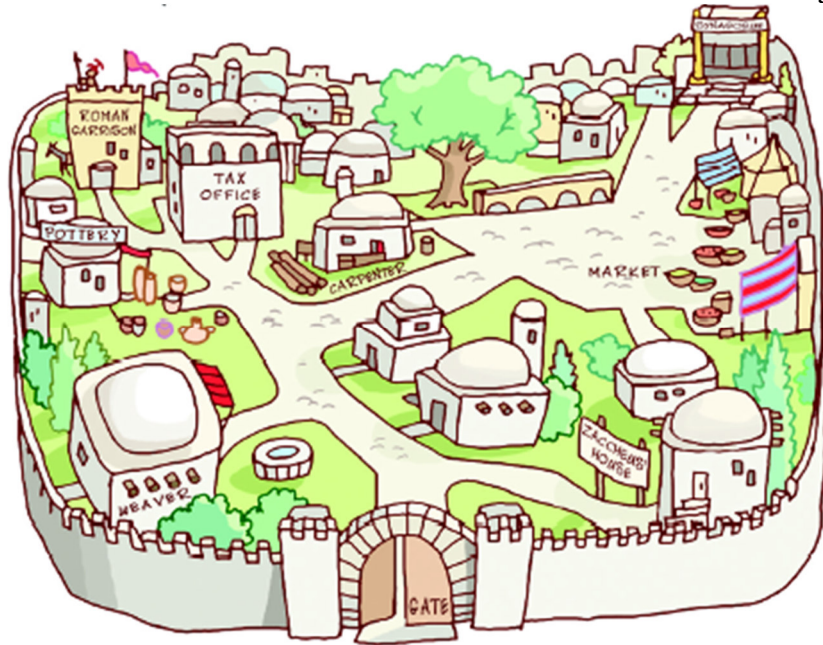
Níngânî

- Chhông inkhâwm laiin *Matthaia 7:12* hi chhiarin sawi ho teh u. Mi tu emawin in tân eng thil nge tihsak che u se in duh?
- Zakaia thawnthu a mipuihovin thingkûnga a lawnlai mak ti êm êm a an enlai hmêl in rindan in ziaak teh u. Isuan Zakaia in a tlawh tuma mipuiin thil an sawi sep sep turte ngaihtuah bawk ula. Zakaia'n a neih zawng zawng zatve pachhiate hnênah a pe dâwn tih an hriat khan engtin nge an awm le?
- Zakaia kha pate tak tê a ni a. Mi tu emaw in sân zawng han intehtîr ve ula. In chhông zînga mi pahnih dang sânzawng tehsak ve ang che u. Tu nge tawiber?
- Midang mamawh in hriat theih nân Pathian tanpuina dîl rawh u? Eng kawngin nge miretheite in puih ve theih ang?

Zirtâwpnî

- In chhôngte nêp *Luka 19:1-10* hi han en nawn ula, a lem chang ang che u. “Zakaia Chu,” tih hla kha sa ula, in chângvawn kha in sawi ho bawk dâwn nia.
- Bible-a thawnthu ngaihnawm tak tak awm avâng leh chawlhni dang min pêk leh avângin lâwmthu sawi ang che u.

Kàwhhmùhna: Isua'n Jeriko a tlàwh nî a Zakâia hâwnna kawng chu han chhui teh:

Chàngvawn Lâkkhâwm

1. A tîrin Pathianin lei leh vânte a siam a. *Genesis 1:1.*
2. Pathianin amâ anpuiin mihring a siam a, Pathian anpui ngeiin a ni a siam ni; mipaah leh hmeichhiaah a siam a ni. *Genesis 1:27.*
3. Pathianin ni sarîh nî chu mal a sawm a, a serh ta a. *Genesis 2:3.*
4. Kan sualte thuphâ kan châwi chuan kan sualte ngaidam tûr leh, kan fel lohna zawng zawng tlêngfai tûrin amah chu a rinawmin a fel a ni. *1 Johana 1:9.*
5. Engkim, thaw thei tawh phawt chuan LALPA chu fak rawh se. *Sâm 150:6.*
6. I pheikhawkte kha phelh rawh, i dinna hmun kha lei thianglim a ni e. *Exodus 3:5.*
7. Aw ka nunna, LALPA chu fak la, A thiltih ðat zawng zawng chu theihngilh suh. *Sâm 103:2.*
8. Amah ðihtûte chu, an vêlah LALPÂ vântirhkoh chuan a awm chilh a, A chhanhim ðhîn. *Sâm 34:7.*
9. Tupawh a tuihâl chuan ka hnênah lo kal sela, in rawh se. *Johana 7:37.*
10. Lo kal ula, mi zui rawh u, tichuan mihring mantuah ka siam ang che u. *Matthaia 4:19.*
11. Mi fel takte lam tura lo kal ka ni lo va, mi sualte zâwk lam tura lo kal ka ni asin. *Matthaia 9:13.*
12. Naupang tète ka hnênah han kaltîr ula, hnar suh u; Pathian ram chu hetiang mîte tâ a ni si a. *Luka 18:16.*
13. Tunah lâ la hian ka neih zawng zawng zâtve pachhiate hnênah ka pê ang. *Luka 19:8.*